

20. desember 2008

Kr. 25,-

73. årgang

ORGAN FOR MENTAL, SOSIAL OG ØKONOMISK NYORIENTERING

Nr. 11

VÅRT MÅL: Et fritt levende selvvirksomt samfunn
VÅR METODE: Selvkontroll og hensynsløs, men objektiv kritikk
VÅRT MIDDEL: Ny livsorientering bygget på Kristusimpulsen

MOTTO: Riv ned alle gjerder som skiller menneskene og hindrer dem fra å oppleve og erkjenne våre dype fellesinteresser innenfor vårt felles samfunn. Frem med helhetsfølelsen og totalitetsbevisstheten. Ned med partipolitikken og klassekampen. Frem med det frie levende selvvirksomme samfunn.

Rammene for fremtidens gode liv skaper vi nå

Endringer i livsstil må være en av strategiene for å løse problemer knyttet til klimaendringene. Slik kan fremtidens gode liv bli sosialt rikere enn slik vi lever i dag.

Av Ditlev Nissen, demokrati-, konflikt- og utviklingskonsulent

Vi må redusere CO2-utslippet med 70-80 % i vår del av verden hvis vi skal kunne gjøre oss noen forhåpninger om å stabilisere klimaet og unngå tipping point. Dette er det kritiske vendepunktet hvor klimaet løper løpsk og radikalt endrer vilkårene for den menneskelige eksistens.

Heldigvis er det flere teknologiske tiltak som kan bidra til å redusere CO2-utslippene våre. Fornybar energi, teknologisk innovasjon og vugge-til-vugge produkter, hvor avfall fra tidligere produkter går tilbake til naturens kretsløp eller inngår som ressurser i nye produkter. Men når jeg ser på forbrukskulturen vår og på politikernes og økonomiens manglende evne til å omstille seg til klimautfordringen, tror jeg ikke at de teknologiske løsningene alene kan holde det kritiske vendepunktet unna. Vi kommer ikke uten om å legge om livsstilen vår.

Sivilisasjonen utfordres

Å takle klimaforandringene handler dypest sett om en ny

måte å leve på, - som individer, som bedrifter og som nasjoner. Hele vår levemåte, infrastruktur, prioriteringer av ressurser osv., må tenkes gjennom på nytt. I dette lyset utfordrer klimaforandringene hele vår sivilisasjon. Det er avgjørende for å bekjempe klimaforandringene, sammen med andre miljø- og fattigdomsproblemer, at vi alle begynner å endre adferden vår. Og vi endrer kun adferd, hvis vi kan se at det gir en mening. Det er ikke nok å fokusere på frykt, å gi avkall på goder og på påbud. Vi må heller se på alle de nye mulighetene dette gir oss. Og motiveres av en morsommere og rikere hvskvalitet slik at vi utfordres til å skape nye, attraktive måter å leve på.

Attraktive livsformer

For meg er det to områder som utpeker seg og som gir inspirasjon til å utvikle mer bærekraftige måter å leve på. Det ene er økosamfunnene. Her er det mennesker over hele verden som velger å bosette seg på måter hvor de både streber etter å leve et godt liv, samtidig som de tar et globalt ansvar. Det andre er utviklingen innenfor samarbeids- og konfliktløsningskulturen, hvor det skapes gode rammer for menneskelig samvær og samfunnsmessig utvikling.

Økosamfunn har mindre økologiske fotavtrykk

Økosamfunn og bofellesskap er eksempler på bærekraftige samfunn. Her ønsker beboerne å leve et godt liv hvor det er plass til både barn og eldre, fellesskap, arbeidsplasser og per-

sonlig utvikling. For å oppnå dette eksperimenteres det med løsninger på en rekke av de økologiske utfordringene som vi daglig konfronteres med.

Det er økologisk husbygging, CO2-nøytrale oppvarmingsmåter, lokal rensning av spillvann, felles biler, gjenbruksordninger og mye mer. Livs- og arbeidsfellesskap, felleshus med felles måltider, underholdning, barnepass og andre felles arrangementer bidrar til løsninger på noen av de sosiale problemene knyttet til vårt moderne samfunn. Ensomhet, misbruk, rotløshet og følelsen av å være utstøtt er utfordringer mange moderne mennesker sliter med. Økosamfunn gir ikke i seg selv endelige svar på klimautfordringene, men de kan ses på som eksperimentelle soner hvor det skapes konstruktive bidrag til utvikling av en ny folkebevegelse og kultur for selvorganisering, nærhet og ansvarlighet.

Ifølge Worldwatch Institute har økosamfunn verden over redusert sine energi- og ressursforbruk betydelig. Findhorn i Skotland ha redusert sitt økologiske fotavtrykk med 40 % i forhold til gjennomsnittet i Storbritannia. Og CO2-utslippet fra Sieben Linden i Tyskland ligger på 28 % av det tyske gjennomsnittet. Dessverre foreligger det ikke liknende undersøkelser fra danske økosamfunn.

Mangfoldskultur

I mitt mangeårige samfunnsmessige engasjement var det som å komme inn i en annen verden da jeg midt på nitti-tallet

ble kjent med dialog- og samarbeidskulturen i økosamfunnsbevegelsen og i Center for Konfliktløsning. Her var kulturen så mye mer mangfoldig og utviklingsorientert enn i de politiske korrekte og konkurranseorienterte kulturer hvor jeg så langt hadde ferdes. Her var det fint å være menneske i kraft av vår åpenhet og raushet, våre møtformer og samarbeidsrelasjoner.

Jeg har vært både deltaker og fasilitator i utallige møter og utviklingsprosesser i disse miljøene. Det er min overbevisning at de kvaliteter som ligger i denne kulturen kan bidra til en mangfoldskultur hvor det både er fokus på de menneskelige samarbeidsprosessene og på de beslutninger og produkter som skal komme ut som et resultat av samarbeidet.

Veien og målet

I mitt virke som demokrati- og konfliktkonsulent har jeg sett at prosesser for individenes deltakelse kan legge rammer som

kan bidra til utvikling og fremvekst av nye attraktive levemåter. Kvartalsløft (helhetsorientert byfornyelse), miljøprosjekter og økosamfunn viser at når avgjørelser ikke trumfes gjennom over hodene på innbyggerne, så øker deres egen vilje til ansvar og dialog. Når individer får muligheten til å utøve innflytelse, nedtones særinteresser til fordel for helheten. Særinteresser og konflikter kan fortsatt være der, men forskjellen ligger i viljen til å se sin motpart med nye øyne. Dermed åpnes det for nye perspektiver, alternativer og innovative prosesser, som igjen munnar ut i konkrete forslag som innbyggere, politikere og kommunalforvaltning kan bruke i utviklingen av organisasjoner og lokalsamfunn.

Gjentatte ganger har jeg opplevet at den gode dialogen, hvor anerkjennelse, kreativitet og meningsfullhet beriker samarbeidet, og påvirker løsningsforslagene i en retning som er omsorgsfull overfor både men-

God jule

Samfunnsliv

Grunnlagt 1931

Sosialpsykologisk avis

Organ for folkebevegelsen
for ny livsorientering
(Tidligere Samfundspartiet)Bertram Dybwad Brochmann
grunnleggerDag Ove Johansen
8200 Fauske
tlf. 756 42 754E-post: dagoj@online.no
redaktørAnders Ryste
disponent og hjelperedaktør
6150 Ørsta

Med i redaksjonen

Astrid Strømme
Indre Sædal 16, 5098 Bergen
Tlf. 555 90 982 (mor'gon/kveld)Aase Brenne
Utløbakken 43
5260 Indre ArnaVed innbetalinger benyttes
NB! Postgironr.: 0532.08.40645

ISSN 1890-8667

Internett: www.samfunnsliv.no**LEDER -****Totalitetsøkonomien som alternativ til finansielt kaos**

Først etter at det siste treet er hugget ned.
Først etter at den siste elven er forgiftet.
Først etter at den siste fisken er fanget.
Først da vil vi forstå at penger ikke kan spises.
(Ildsjele 5/2008)

Det er krise i økonomien. Spesielt i USA. Men det er ikke til å unngå; vi merker det i Norge også. Alt henger jo sammen. Krisen i USA har sin årsak i løssluppen penge- og kredittpolitikk. Verdiskapningen har avtatt. Eller sagt med andre ord; veksten er mer eller mindre stoppet opp! Glemte økonomer Margret Kennedy sine uttalelser om at den kunstige veksten før eller senere vil kollapse. Nå går hennes spåvisninger i oppfyllelse. Det gjør ikke saken enklere at bankene får kreditt for dårlig håndtering av saken. Teoriene som pengeøkonomien bygger på har utspilt sin rolle ifølge Totalitetsøkonomien! Medisinen går ut på å sprøyte tusenvis av milliarder inn i markedet for å få det til å fungere igjen. Men er det rett medisin? Kan mer av det samme slaget redde kapitalismen?

Nei, ut ifra Totalitetsøkonomien og et psykologisk ståsted er det nytteløst. Vi bare utsetter de bakenforliggende og grunnleggende problemene. Et av pengeøkonomiens problemer er at produksjonsapparatet er innstilt på å produsere for et knapt marked og en kontinuerlig etterspørsel. Men det går jo ikke. Vi har overflod av alt. Det har økonomene problemer med å akseptere. I tillegg har det noe med psykologi å gjøre. Ubevisst har det vært ønskelig at menneskene ikke utviklet sitt indre tankeliv. «Fremskrittene innover i oss selv har ikke holdt skritt med fremskrittene utenfor oss selv» (G. E. Bonde, 1966).

Helge Hognestad har skrevet en bok om dette (Hognestad, 2007). I den oppfordrer han menneskene til å utvikle selvet eller Gudsrike i sitt indre. En slik psykologi sprenger det pengeøkonomiske system. Selvet i menneskene fungerer helhetlig. Det betyr at mentaliteten til menneskene vil ha bedre forutsetninger til å vurdere og gjennomskue pengeøkonomiens fallgruver. Dette vil igjen gi bedre premisser for å skape grobunn for en helt ny økonomisk samlivsform. Vår tid er svanger med den.

Totalitetsøkonomien sier at det er galt å la pengene være en avgjørende faktor for hvordan det økonomiske system skal fungere. Det kapitalistiske systemet frykter arbeidsløshet. Totalitetsøkonomien derimot, mener at nedsettelse av arbeidstid og deling av arbeidet er en naturlig samfunnsutvikling. Samtidig går Totalitetsøkonomien inn for et lønnsomt prisfall. Det betyr at de menneskene som er satt til det, istedenfor å skru opp priser, avgifter og renter, går den motsatte veien og trapper ned tallverdiene (fiktivene). Når alle er enige om at det er en bedre løsning å sette ned priser, avgifter og materiell frigjørelse. Nullpris og materiell frigjørelse innebærer at vi utvikler en tenkemåte som ivaretar naturen og skaperverket. Problemerkene med pengeøkonomien har vi løst:

«Når det koster det samme å dekke sitt behov i klær og mat som det koster å drikke vann eller tenne ild, - når det koster det samme å ferdes med jernbane som å ferdes på en landevei, - når det koster det samme å utføre eller å la utføre et arbeid som å la solen skinne på seg og å plukke markens ville frukter, da har menneskene nådd frem til økonomisk frihet og uavhengighet, til materiell frigjørelse», da koster det null å leve, og da koster det null å arbeide.

(G. E. Bonde, 1966)

□ AS

Gruppe for en ny økonomisk samlivsform

Bor du i Bergen? Eller omegn? Har du lyst å være med i en gruppe som belyser, drøfter og gjennomgår boken Totalitetsøkonomien? Kontakt i så fall meg!

Astrid Strømme
Indre Sædal 16
5098 Bergen
Tlf. 55590982

Det viktigste i Bertram Dybwad Brochmann sin tenkning

Av Astrid Strømme

- Naturen og det biologiske livet topprioritet.
- Naturen er en objektiv, virkelig eksistensform.
- Naturens lover eksisterer i tankelivet.
- Vårt tankeliv er biologisk.
- Du kan gå vill i naturen.
- Du kan også gå vill i dine tanker.
- Hvordan unngå å gå vill, eller livsfjern i tankelivet?

BDB forfattet noen teser:

- Det eksisterer to hovedformer for virkelig eksistensformer
- Først av alt: Naturen er den virkelighet vi kan ta utgangspunkt i.
- Det materielle er også en virkelighetsform, dvs. våre ting som f.eks. bord, stoler, båter, osv.
- Dette er en kontrollert virkelighetsform.
- Det eksisterer to virkelighetsformer: den ukontrollerte relative virkeligheten
- Kontrollert, relativ virkelighet som vitenskapelige systemer
- Pedagogikk, sosiologi og psykologi kan forstås som vitenskapelige systemer som vi kan godta (kontrollert, relativ virkelighet).
- Ukontrollert, relativ virkelighet favner om pengeøkonomien.
- Siden pengeøkonomien er ukontrollert, dvs. bygger på forestillinger som er uholdbare, vil den rase sammen før eller siden.
- Botemiddelet mot pengeøkonomien:
- Et nytt samfunnsregnskap
- Et lønnsomt prisfall
- Dekapitalisering
- Å få kollektivt tilrettelagt premisser for å gjennomføre disse idéer var sentralt hos BDB
- Individuelt og kollektivt viktig å lære å skjelle mellom organisk og fiktiv virkelighet
- Velge det som har «kraft i seg selv»
- Velge planter, dyr, blomster og fisk fremfor ting, forbruksvarer og det materielle
- Brochmann sin tenkning er evolusjon framfor en «tvang av idéer» på mennesker
- Gjennomfører vi disse idéene fører det til den ORGANISKE VIRKELIGHETEN!

- og bort fra klimaendringene!

Redaktører 2008

JANUAR: Dag Ove Johansen
FEBRUAR: Astrid Strømme
MARS: Dag Ove Johansen
APRIL: Astrid Strømme

MAI: Dag Ove Johansen
JUNI: Astrid Strømme
AUGUST: Dag Ove Johansen
SEPTEMBER: Dag Ove Johansen
OKTOBER: Astrid Strømme
NOVEMBER: Dag Ove Johansen
DESEMBER: Astrid Strømme

Redaktører 2009

FEBRUAR: DOJ
APRIL: AS

JUNI: DOJ
AUGUST: AS
OKTOBER: DOJ
DESEMBER: AS

Grønne penger

Vil investorene redde verden fra økologisk kollaps?

Av Joakim Hammerlin

Kloden har fått feber. Ifølge FNs klimapanel (IPCC) er 11 av de 12 siste årene de varmeste som har vært registrert siden man begynte å måle verdenstemperaturen i 1850. Og mens verden blir hetere sitter jeg i en klimatisert konferansesal på et dyrt hotell i København, omkranset av kostbare italienske dressere.

De skal prøve å finne en medisin. Redde verden fra feberen. Men de som bærer dressene er ikke politikere. De er investorer. Kapitalforvaltere. Representanter fra noen av verdens største fond.

Min dress er verken italiensk eller kostbar. Så er jeg da heller ikke noen kapitalforvalter. Jeg kan i det hele tatt lite om det å flytte penger. Like fullt er jeg invitert til å sitte i et panel for å snakke om hvorfor og hvordan verden kan redde seg fra tiltakende feber og økologisk kollaps. Når ble kapitalforvaltere interessert i klimaspørsmål?

Tidens krakk

Mye skyldes et 600 sider tykt dokument som kom ut i november 2006: Sternrapporten. Den britiske regjeringen hadde gitt den anerkjente økonomen Sir Nicholas Stern, tidligere sjefsøkonom i Verdensbanken, i oppdrag å lede arbeidet med å tallfeste de økonomiske kostnadene knyttet til global oppvarming.

Rapportens konklusjon var et jordskjelv i finansverdenen. Det finnes «overveldende vitenskapelige bevis» for at global oppvarming finner sted og at dette vil få dramatiske konsekvenser for verdensøkonomien. Ifølge Stern vil verdens samlede BNP kunne falle med opp til 20 prosent per år. Vi snakker altså om tidens krakk. 30-tallets depresjon vil være en historisk bagatell i forhold. Og denne gangen dreier det seg ikke om midlertidige konjunktursvingninger, der syv magre år etterfølges av syv fete. Etter de syv magre følger syv enda magrere.

Reaksjonen fra storkapitalen var akutt: Da daværende Shell-sjef, Jeroen van der Veer, sto på talestolen på det prestisjetunge World Economic Forum i Davos noen måneder senere, fastslo han at debatten om følgene av årsakene til klimaendringene nå er over. Problemstillingen videre er å finne en løsning på hva vi kan gjøre med drivhusgassene.

Økologisk kollaps

investorene har våknet. Pengene de forvalter kan fordunste, som dugg for en stadig hetere sol. De må redde verden for å redde verdiene. Men det haster.

Ifølge IPCC siste hovedrapport har CO₂-konsentrasjonen i atmosfæren økt med 35 prosent (fra 280 ppm til 380 ppm) siden førindustriell tid. Gjennomsnittstemperaturen i verden har økt med 0,74 C. Selv om vi hadde kuttet alle utslipp av CO₂ umiddelbart vil den fortsette å øke med minst 0,6 C som følge av tregheter i klimasystemet.

Men CO₂-utslippene kuttes ikke. De fortsetter å øke med 3 ppm eller 1 prosent per år. Hvis CO₂-konsentrasjonen i atmosfæren når det dobbelte av nivået

fra førindustriell tid, noe den vil gjøre et sted mellom 2030 og 2050 med dagens utslippstempo, kan temperaturen på jorden øke med opptil 4,50C ifølge IPCC.

Og det kan bli enda varmere, for med temperaturøkningen følger de selvforsterkende klimaeffektene. Isen smelter. I løpet av noen tiår vil Nordpolen være isfri på sommerstid. Mindre is innebærer at sollyset ikke reflekteres men absorberes, noe som bidrar ytterligere til den globale oppvarmingen. Tundraen tiner, og slipper ut enda mer drivhusgasser som har ligget lagret. Det dreier seg ikke bare om CO₂, men også om metan, en drivhusgass som er 20 ganger kraftigere enn CO₂. Vi går mot økologisk kollaps, og må snu før det er for sent.

Et enkelt regnestykke

Løsningen er enkel: Utslippene av CO₂ må kuttes radikalt slik at konsentrasjonen i atmosfæren stabiliseres på et nivå der vi ikke trues av økologisk kollaps. EUs klimamål er å stabilisere den globale middeltemperaturen på 20C over førindustrielt nivå. Dette vil kreve et kutt på mellom 50-85 prosent i de globale utslippene av drivhusgasser innen 2050. Dette vil selvsagt koste penger, men det vil lønne seg.

Ifølge Stern vil investeringene som gjøres for å dempe klimautslippene de nærmeste 20-30 årene være avgjørende. Hvis vi bruker 1 prosent av den globale BNP årlig vil de verste konsekvensene av klimakrisen kunne unngås. Regnestykket er således enkelt: Å gjøre noe nå er billig. Å vente er dyrt.

Og ting begynner å skje. Ifølge analysebyrået New Energy Finance har de samlede investeringene i teknologi, selskaper og prosjekter knyttet til ren energi verden over økt fra 28 milliarder dollar i 2004, til 71 milliarder dollar i 2006 og til 148 milliarder dollar i 2007.

Like fullt er det ikke nok. Ifølge CIA's World Fact Book var størrelsen på verdensøkonomien 65,8 trillioner dollar i 2007. Dette tilsier at investeringene som gjøres i grønn teknologi kun tilsvarer 0,2 prosent av den globale BNP, og altså fremdeles befinner seg langt fra det niN,ået Stern hevder er nødvendig for å hindre en økologisk kollaps. Det må mer penger på bordet.

Grønn boble

Og dette vet investorene som sitter rundt meg. De er vel kjent med IPCCs nedslående tall og Sternrapportens økonomiske dommedagsscenario. De erkjenner at den karbondrevede økonomien vi har i dag må gjennomgå radikale endringer for å kunne være bærekraftig over tid. Men de vet også at det å investere i grønne aksjer kan være et risikoprojekt.

Etter at USA, med sine råtne kreditt- og boliglån, ble hjemsoekt av nedgangstidsspøkelset i januar i år, gikk verdensøkonomien plutselig i krisemodus. Impax ET 50 indexen, som omfatter de ledende grønne aksjeselskapene, falt med nesten en fjerdedel i løpet av noen uker. Aksjeverdien i det norske solenergiselskapet REC ble halvert i løpet av tre uker. Analytikerne begynte å snakke om en grønn boble, og trakk paralleller til dotcom-boblen som sprakk i 2001.

Gratispassasjerer

I finansverdenen måles selskapene

primært etter kvartalstallene de leverer, ikke etter langsiktighet og 30-årspektiver. Spørsmålet er derfor: Hvem er villig til å løpe risikoen ved å investere i virksomheter som kan bidra til utslippskutt?

Det dreier seg om gratispassasjerproblemet: Alle er tjent med at andre gjør en innsats (her: ta finansiell risiko for å redde verden), men uten å gjøre det selv.

Kan en konferanse i København hjelpe på offervilligheten? Kanskje. Mange av dem som sitter her er representanter fra store pensjonsfond, som Statens pensjonsfond - Utland (også kjent som «Oljefondet»). Felles for pensjonsfondene er at de har et svært langsiktig perspektiv på sine investeringer. Om vårt eget fond har finansminister Kristin Halvorsen sagt at det strekker seg «hundrevis av år frem i tid». Hvis Stern har rett i sine prognoser er det ikke mye igjen av verdensøkonomien om hundrevis av år. Med andre ord: De har mye å tape.

Grønnvasket økonomi

På podiet skiftes panelene med intervaller på én time. Det luftes ideer. Bør aksjeinvesteringsverktøyet redefineres slik at mer langsiktige økonomiske hensyn også tas med i regnestykket? Er det nå gitt at grønne aksjer er en boble? Ser vi ikke snarere begynnelsen på den nye karbonnøytrale økonomien? Utenfor skinner solen. Det blir hetere. Selv i en klimatisert konferansesal på et dyrt hotell i København.

Noen må lede vei

Det er dette det snakkes om i pausen. Om hvordan økonomien kan grønnvaskes. Om hvordan man skal kunne kombinere økonomisk bærekraft med økologisk bærekraft. Og representantene fra det norske pensjonsfondet er populære samtalepartnere i denne sammenhengen. Ikke bare har de en ambisiøs agenda sammenliknet med de flesre andre fond. De har også den suverent største pengesekken.

Oljepenger som klimaredskap

Det har gått 12 år siden daværende finansminister Sigbjørn Johnsen gikk til Norges Bank med det første innskuddet på 2 milliarder kroner. Nå er verdien av Statens pensjonsfond - Utland på rundt

2000 milliarder kroner og en av verdens raskest voksende formuer.

Det meste av fondet er plassert i aksjer, spredt i mer enn 7000 selskaper verden over. Totalt eier fondet nesten 0,5 prosent av aksjene i verden og 1 prosent av aksjene i Europa, hvilket gjør det til en av de største aksjonærene i verden. I 2015 forventer Finansdepartementet at verdien av fondet vil passere 5000 milliarder kroner.

Statens pensjonsfond monner. Fondet har fått en nøkkelrolle, og som eneste fondsforvalter på kongressen er de viet en egen sesjon på podiet. Det er på dette panelet jeg skal snakke.

En ledestjerne

I disse dager er Finansdepartementet i gang med å evaluere de etiske retningslinjene for pensjonsfondet som ble implementert i 2004. Jeg er den kritiske stemmen utenfra som skal forsøke å blåse opp ambisjonene for fondets klimaprofil. Det er ikke en enkel jobb. For de fleste tilhørerne i salen er Statens pensjonsfond en ledestjerne, et eksempel på at det går an å kombinere kapitalforvaltning og etikk.

Jeg konsentrerer meg om muligheten for å opprette et klimafond, å investere deler av pengene i grønne selskaper. Jo da, risikoen for å blåse mer luft i den grønne boblen er til stede. Kanskje sprekker den. Kanskje ikke. Men gevinsten kan uansett være at noen av de virksomhetene man dytter inn penger i kommer opp med løsninger som kan være med på å vri økonomien i en mer bærekraftig retning. Og litt må man kunne være villig til å ofre for å redde verdiene fra å dunste vekk under global oppvarming.

Salen nikker, jeg har snakket deres språk. Grammatikken er enkel. Den kan kokes ned til en eneste setning av den amerikanske økonomen Milton Friedman: «The business of business is business». Det er et språk jeg ikke liker å snakke, der det å redde verden blir et middel for å redde pengene. Men mens solen skinner og det blir varmere bør man være beredt til å ta alle i hånden for å trekke dem med. Selv Milton Friedman.

(Folkevett, 4/2008)

Fattigkvinnene sitt hus for fall

Av Arne Hofseth

To idealistar ville hindre riving av fattigkvinnene sitt hus på Voss, men vart taua vekk av politiet.

I går skulle Voss Enkjeheim rivast, men heile dagen sat Agot Himle og Ivar B. Løne lenkja fast til huset.

Etter å ha blitt bedne om å flytte seg frivillig vart dei to frakta vekk av politiet i 20-tida.

Medan ho sat lenkja til huset, dreiv Himle, tidlegare frontfigur for SV i Bergen, reine telefonterroren mot regjeringsskvartalet i Oslo.

- Essensen i saka er ikkje komen klart nok fram, seier ho.

Ringde til Giske

Alt før det grydde av dag, festa del to protestantane seg til rivingsobjektet. Medan entreprenøren sine folk reiv det som rivast kunne av det omstridde huset på Hestavangen, utan fare for å skada dei fastlenka.

Dei første timane gjekk med til å lokalisera kulturminister Trond Giske.

Seinare var det hennar eigen partifelle, miljøvernminister Erik Solheim, som skulle til pers. Han var den einaste med makt og mynde til å stogga rivinga.

Sundag kveld hadde Himle sendt brev til Trond Giske og Riksantikvaren, som ho skarpt kritiserer. Varning av huset er ei nasjonal oppgåve, heiter det i brevet.

Landets eldste

- Essensen i saka er at dette huset har hu-

sa den eldste institusjonen for kvinner her i landet. Enkjeheimen, ofte omtala som Kjerringastovo, vart grunnlagt av prost Henrik Miltzow, og var i drift frå 1649. Enkjeheimen danna mønster for «De fattige enkers hus» i Bergen, som kom til i 1663, seier Himle.

Ho meiner det er ei skam at Voss kommune vil riva huset for å tena pengar. Slik heidrar ein ikkje kvinnene som i slit og strev har vore med på å byggja landet.

Hus frå 1900

Lenkjegjengen, i den grad to personar kan kallast ein gjeng, meiner at saga om Enkjeheimen blir borte for alltid når det siste huset dei heldt til i, vert rive.

Institusjonen var i drift frå 1649 til 1987.

Dette huset vart bygt heilt på tampen av 1800-talet og teke i bruk i år 1900. Det stod der kinarestauranten står i dag. Huset overlevde bombinga under krigen, og vart flytta nokre meter for å gje plass til Voss Alders- og Sjukeheim i 1956, som i ein viss grad overtok Enkjeheimen sin funksjon. Men det var drift også i den gamle bygningen fram til 1987. Då kunne ikkje branntekniske krav lenger oppfyllast.

Bustadutvikling

Voss kommune har selt helsekvartalet på Vangen til Voss Bustadutvikling AS, eit selskap som kommunen eig saman med Storbergen Boligbyggelag. Dei har bygt om tidlegare Voss Alders- og Sjukeheim, som også var rivingstruga, til kinarestaurant og husvære. Dolvehuset, som har hyst ein skifabrikk, vart riven og det hø-

ge Sosialbygget har fått eit tilbygg. Enkjeheimen er no einaste førkrigshuset att i kvartalet.

Ordførar Gunn Berit Lunde Aarvik vedstår seg vedtaket om å riva Enkjeheimen. Huseigaren, halvt kommunalt eigd har prøvt å selja huset, men berre fått bod på tomte med huset fjerna. Rivingsløyvet fekk klart fleirtal i kommunestyret, og er godkjent av Fylkesmannen.

Formannskapsmedlem Torstein Gunnarson er blant dei som røysta mot, og i ettertid har engasjert seg for å berga huset.

Verdfull skifer

Skiferhellene på taket var breitt samtaleemne blant folk som strøymde til Enkjeheimen i går. På Voss er det nærast heilagbrot å knusa brukbar skifer. Den skal takast ned stein for stein, før eit hus blir rive. Dette taket er verd minst 200.000 kroner.

Skiferen på austsida vart lagt ny i 1985 og har 80 års levetid att. Ein av dei tilsette hjå entreprenøren var med på arbeidet den gongen.

- Vi har fått beskjed om å riva huset med maskin med skiferen på taket, slik det vart gjort på Dolvehuset, seier en av basane.

Han vedgår at heller som overlever, vil bli plukka opp og teke vare på. Sjølv om huseigaren ikkje er interessert, er det mange nok som vil kjøpa skifer.

(BT 07.10.08)

Åndsmakten og ordet er suveren

I det religiøse «stats-hedenskap tror folket og dets veiledere på «pengemakt», «statsmakt», «våpenmakt», «organisasjonsmakt», og «viljesmakt». Men ubevisst røber barnet - eller dyret - sin frykt for ordet og åndsmakten som den egentlige maktkilde og maktfaktor. Herodes og Pilatus i våre dager er nå begynt å skimte hvor deres egen makt kommer fra (Johs. 19, 10-11), og vil derfor ha propagandamonopol. Men alle sanne Kristuskjennere vil sørge for at sådant «monopol» aldri blir gitt. Alle hedenskapens Herodeser og Pilatus'er er allerede dømt av Jesu ord. Johs. 12, 48, 16, 11.

Det er den falske maktlære (eller ubevisste religion) som besørger at all verdens hedenske «statssamfunn» etterhånden blir bragt til oppløsning. Både den fattige og den rike, både «ateisten» og de som kaller seg «kristelig Folkeparti» tror på vold, legaliserer vold, forkynner vold og omkommer derfor ved vold. Illusjonenes verden unngår således aldri sin skjebne. Uvirkeligheten og troløsheten dømmer seg selv. Luk. 19, 22.

Vi mennesker kan ikke unngå at vårt livsbilde, vår maktlære og tro blir vår skjebne! - Dette er ikke animisme, men sannheten om Gud ånd den allmechtige i menneskesamfunnene. Utvilsomt skal alle de dødelige folkesamfunn med alle deres «dyriske» og autoriserte begrensninger iføres udødelighet, (1. Kor. 15, 53) og all mental begrensning skal sprenge således som Verdens mentale Frelser har sagt det og demonstrert det. - At også individets liv skal kunne bli evig og sykdommens, alderdommens og dødens begrensninger skal overvinnes, er høyst sannsynlig. Vi har ikke bare Kristi ord og handlinger som vi kan stole sikkert på, men vi skimter noe om det ubegrensede rom - de ubegrensede krefter - og om alle de ubegrensede muligheter når vi ser logisk på alt som til dato foreligger fra menneskenes utforskning av naturens og livets lovmessighet.

B.D.B.

WWFS nye rapport «Climate change: faster, stronger, sooner» viser at klimændringene skyter fart og at fremtidsutsiktene dessverre er enda dystre enn FN's klimapanel anslo. Så hvorfor klarer ikke de etablerte partiene å gjennomføre tiltak som gir faktiske resultater i form av reduserte utslipp?

Problemet ligger i at de etablerte partiene ikke utfordrer det rådende økonomiske paradigmet - vekstfilosofien. Ideen om at en sunn økonomi er en økonomi i vekst er så å si enerådende på den politiske arenaen.

Økonomisk vekst er blitt et mål i seg selv - vekst for vekstens egen del. Alle

klimatiltak som kan medføre reduksjon i den økonomiske veksten, blir dermed vanskelig å fremme. Når dagens økonomiske vekst i all hovedsak er bygget på stor tilgang på billig fossil energi og økt forbruk, sier det seg selv at det er vanskelig å innføre klimatiltak som monner.

Vi er derfor nødt til å utfordre selve vekstfilosofien. Er økonomisk vekst bra når den medfører akselererende klimændringer? Er økonomisk vekst bra når den medfører utarming av ressursgrunnlaget? Er økonomisk vekst bra når konsekvensene av den blir at kommende generasjoner og vi som fortsatt er forholdsvis unge, ikke vil få mulighet til å nyte de samme godene i fremtiden som vi gjør i dag? Er økonomisk vekst i vår del av verden bra så lenge den hindrer folk i andre deler av verden å komme seg opp på et anstendig nivå?

Jeg vil svare nei på alle disse spørsmålene - Økonomisk vekst i vår del av verden er verken nødvendig eller bra så lenge denne veksten er basert på klimaødeleggende fossil energi og overutnytt-

telse av naturressurser.

Vi i Miljøpartiet De Grønne (MDG) mener det er på tide å tenke nytt.

Miljø er ikke en marginal enkeltsak. Miljø er økosystemet vi mennesker er fullt og helt avhengig av. Økonomi kan ikke være løsrevet fra økosystemet den er en del av, men økonomi kan enten være i pakt med eller ødeleggende for økosystemet. Det er den siste formen for økonomi vi har i dag, og den kan ikke fungere over tid fordi den ødelegger sitt eget grunnlag.

Vi har nettopp opplevde en finanskrise, la oss unngå å oppleve en klimakrise og en ressurskrise. Vi i MDG vil kjempe for en bærekraftig økonomi i ordets rette betydning - en grønn økonomi, en økoøkonomi.

Hanna E. Marcussen,
B.A. 24/10 2008

talskvinne, Miljøpartiet De Grønne (MDG)

(BA 24.10.2008)

SVART PRESIDENT I DET HVITE HUS

Barack Obama vant presidentvalget i USA med klar margin. For første gang i historien får landet en svart president. Noen hevder noe slikt aldri kunne ha skjedd i Europa under de rådende forhold. Kanskje har de rett. Vi har kanskje noe å lære her i den "gamle" verden?

Men det er et interessant poeng at det kun er innvandrede mennesker som har hatt makten i USA. Dette gjelder både svarte og hvite. Både den svarte og hvite befolkningen har strømmet til den nye verden for ikke så veldig lenge siden - sett i et historisk perspektiv. Landet har i årtusener vært befolket av indianerstammer - vel, noe misvisende kalt for indianere. I boken "Jorden skal gråte" kan man lese den sanne historien om den amerikanske urbefolkningens skjebne.

Urbefolkningen i USA - eller "indianerne" - har aldri vært på tale som representanter i maktens korridorer.

Det er virkelig noe å tenke på...

DOJ

EN HÅN MOT DET BRITISKE FOLK

Dronning Elisabeth stilte med hermelinskappe og krone med 3000 diamanter da hun holdt sin 10-minutters åpningstale for parlamentet der hun tok for seg finanskrisen og mante til forsiktighet i økonomien.

Men ikke i den gården nei...

DOJ

Hvordan skape verdensfred?

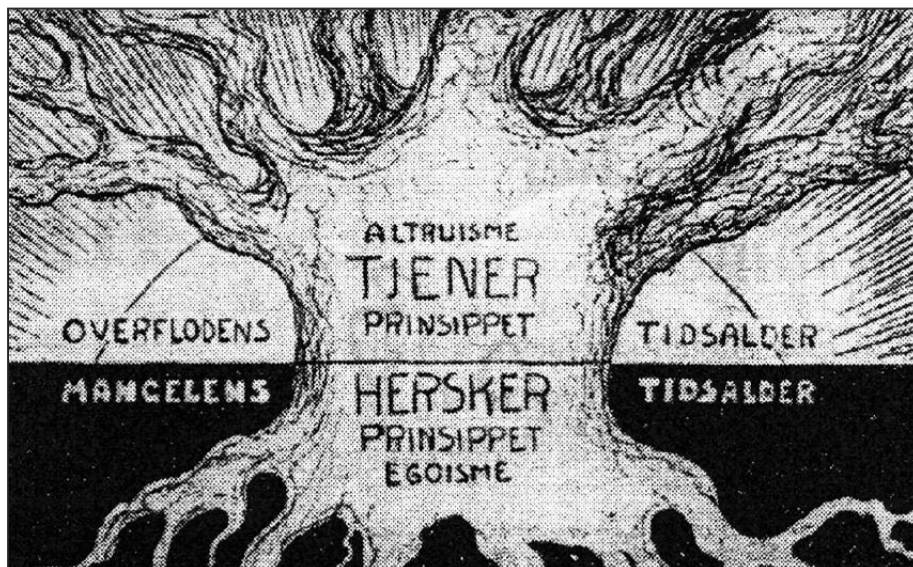
Verdensfred beror på villighet til ny granskning av krigsårsakene, som har sine røtter i menneskehetens feilvurdering og misforståelse av seg selv og sin egen natur.

Å vokse frem av dyreriket og langsomt bli seg sine chanser og risiko som menneske og folkesamfunn bevisst - er ingen smertefri utvikling. Men dette er menneskehetens tilskikkelse. Menneskene har fått sin tenkeevne og sin fantasi og forebildningsevne, og denne spiller stadig menneskene puss. For individet - for det enkelte menneske og dets åndsliv - kan veksten fra barn ofte by på mange rare episoder. Det er nesten utrolig hva vi som gutter og piker kan finne på før vi blir voksne og kommer frem til sinnslukevekt og selvkontroll. Mange når ikke engang så langt før de dør. Hele vårt liv fortøner seg som en lang kjede av bevissthetsgrader.

Men for folkesamfunn eller for nasjo-

ner - altså for det kollektive menneske - er denne åndelige utvikling fra barn til voksen ennå langt vidløftigere og risikablere enn den er for individet. Individets liv er kortvarig. Men samfunnslivet synes å være evig. Og alle kulturfolks bestrebelser synes å ta sikte på å nå frem til samlivsformer som kan sikre samfunnets evige beståen! All såkalt «forsvarspolitik» synes tydelig å tilkjenne håpet om hvert enkelt folkesamfunns evige varighet. Som kultursamfunn er dette ikke lykkedes ennå - og sikkert fordi verden misforstår seg selv - vurderer seg selv og andre falsk og bygger på illusjoner, drømmeliv og urealistiske idealer for sine daglige livsforhold.

Men selv om alle kultursamfunn hittil er falt sammen fordi de samme klassiske misforståelser om livet og livslovmessigheten alltid er tatt i arv og «akademisert» (dvs. autorisert som samfunnsvitenskap og lagt til grunn for obligatorisk undervisning av menneskene), så behøver det ikke bety at verden aldri skulle kunne komme ut over den nedarvede akademiske villfarelse. - Begrensningen

og feiltagelsene er altfor tydelig og infantilismen og barnsligheten altfor åpenbar til at ikke verden skulle ha muligheter for å komme ut over villfarelsene og misforståelsene.

Og selv om de enkelte kultursamfunn altså uavlatelig er gått i oppløsning, så er ikke menneskeheten blitt utryddet og

heller ikke behovene for best mulige samlivsformer, samfunnesbehovene, og de stadige nye samfunnsdannelser. - Menneskehetens liv er evig - og ingen kan bevise at den begrensning som vi kaller det enkelte individs død, ikke også med tiden skulle kunne overvinnes.

B.D.B

India: Sulten vokser med økonomien

Av Dr. Anuradha Mittal

Å se dagens matkrise i lys av etterspørsel og tilbud skygger for de strukturelle grunnene til krisen, mener den indiske forfatteren og forskeren Dr. Anuradha Mittal i denne kommentaren.

SKYLDEN FOR SKYHØYE matpriser har blitt lagt på alt fra høye priser på drivstoff og dårlig vær i store matproduserende land, til bruk av landbruksjord til biodrivstoff. En dramatisk vekst i etterspørselen i India og Kina har også fått mer oppmerksomhet den siste tiden. Kina og India hadde en vekst på henholdsvis 11,4 og 9,2 prosent i 2007. Begge landene har en befolkning på over en milliard hver og står for nesten en tredjedel av verdens befolkning. Det kan virke svært sannsynlig at masseforbruk i disse to landene kan skape en matkrise.

Å presentere matkrisen i lys av en ubalanse mellom etterspørsel og tilbud, og håndplukke landene som er ansvarlig, er en lettvinnt forenkling av krisen. På den ene siden tar det oppmerksomheten bort fra de strukturelle grunnene til matkrisen, som liberalisering av markedene til landbruket, noe som har rasert grunnlaget for jordbruket i utviklingsland. På den andre siden bidrar forenklingen til inntrykket av at markedsvennlige reformer har bidratt positivt til å hjelpe fattige og uprivilegerte. En nærmere undersøkelse av situasjonen i India viser at dette ikke er tilfelle.

Verdens matvareprogram (WFP) anslår at 350 millioner indiere ikke har grunnleggende matsikkerhet, noe som

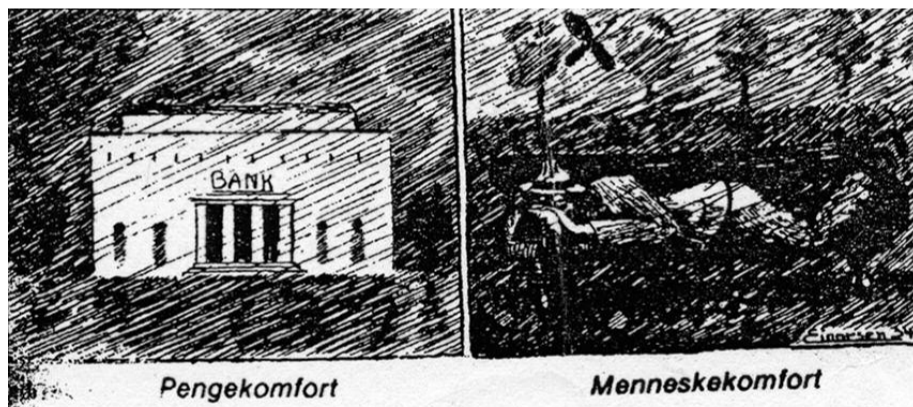
gjør India til hjem for 50 prosent av verdens sultne. Mer enn halvparten av barn under fem er moderat eller alvorlig underernært, eller vokser unormalt lite. I stedet for økt forbruk, rapporterer Økonomisk studie av India (2007-2008) redusert forbruk av korn og bønner mellom 1990/91 og 2005/06. Bønner er den viktigste kilden til proteiner for de fattige.

Argumentet om at den økonomiske oppgangen har forbedret folks diett bidrar også til oppfatningen av at markedsvennlige reformer i India har bidratt positivt til å hjelpe fattige. Statistikk beviser det motsatte. Gapet mellom de rike og fattige øker. Mens de 36 rikeste i India sammen er verdt 191 milliarder amerikanske dollar, lever 77 prosent av Indias arbeidende befolkning for mindre enn 50 cents daglig og det totale antall fattige og sårbare har økt fra 732 millioner til 836 millioner mellom 1993 og 2005, ifølge en statlig rapport.

Selv om vi tar argumentet om «økt etterspørsel» alvorlig et øyeblikk, så er det viktig å spørre om årsaken er økt kjøpekraft i befolkningen eller et landbruk med alvorlige problemer.

Til tross for at Indias økonomi i hovedsak er basert på landbruk, så ble det registrert en vekst på bare 2,7 prosent i 2007, sammenlignet med over 10 prosent vekst i industrien. I et forsøk på å tilpasse seg en markedsdrevet produksjon av landbruksprodukter kontra å møte behovet i landet, skiftet India fra korn til avlinger med høy eksportverdi. Landet har systematisk beveget seg bort fra målet om selvberging i landbruket. Konsekvensen er betydelig lavere vekst i årlige avlinger, produksjon og mindre landområder dyrkes.

Fascinasjonen av den eksportdrevne økonomien er også synlig i anstrengelsene som ligger bak opprettelsen av

Spesielle økonomiske soner (Special Economic Zones - SEZs) i landbruket. Den sittende regjeringens mål om å etablere 500 SEZs vil kreve 150.000 hektar med land, det er i hovedsak jordbruksområder som i dag produserer en blanding av avlinger. 114.000 familier med bønder (hver familie har i gjennomsnitt fem medlemmer) og 82.000 familier med landbruksarbeidere må forflyttes. Til sammen risikerer en million mennesker som tjener til livets opphold gjennom landbruk å bli tvangsflyttet. I den nasjonale regjeringens nye landbrukspolitik vil en redusere avhengigheten til landbruket ved å flytte folk ut av sektoren uten å spesifisere hvor og hvordan det store antallet bønder og jordbruksarbeidere kan rehabiliteres.

Global restrukturering og intensivering av landbruket har markant forandret landskapet på bygda i India. Resultatet er at landbruket ikke lenger er bærekraftig. Med få eller ingen insentiver til å produsere mat for forbruk i indiske hjem, har bønder i økende grad blitt presset til å ta sine egne liv. Ifølge offisielle tall tok 17.000 bønder livet sitt i bare 2006. Hver halvtime siden 2002 har en bonde begått selvmord.

Stilt og fattigdom i et «rikt» India er et bilde på sulten verden over. Situasjonen er et resultat av tiår med forsømmelse av landbruket i fattige land og dårlige anbefalinger fra de internasjonale finansinstitusjonene.

Å promotere utvikling av landbruket i fattige land ville sikre deres matsikkerhet og bidra til å redusere fattigdom. Ifølge en rapport fra Oxfam er «effektivitet et sterkt argument som taler for å investere i utviklingslandenes 400 millioner småbønder. Ofte kan mindre enheter vise til høyere produksjon per areal enn de som driver i større skala. I tillegg bruker småbøndene mer på lokalt produserte varer og tjenester. I land som er økonomisk avhengige av landbruk er dette en faktor som bidrar til landbrukets potensial til å sparke i gang økonomisk utvikling». India er ikke noe unntak i denne sammenheng.

Anbefalinger som dette er spesielt viktige for å oppnå rettferdig og bærekraftig landbruk som oppfyller behovet til befolkningen i et land som India. Dette vil ikke bare kreve en forandring i investeringer, men også at regjeringer setter folket i sentrum i sin landbrukspolitik.

Absolutt kontroll over skolen

Av Christian W. Beck

I det stille og med lite offentlig debatt har atferdstrening vokst fram som en hovedoppgave for norske skoler. Formålet er å skape ro for å få bedre opplæring. Dette åpner for en ny form for total kontroll i skolen. Hva blir konsekvensene av en slik utvikling?

Høsten 2006 arbeidet kunnskapsministeren helhjertet for innføring av atferdstreningssprogrammet PALS for å få ro i skolen. PALS lanseres som et veilednings- og opplæringsprogram for barn mellom 5 og 12 år, med 3-5 års varighet. 5-7 lærere ved hver skole involveres spesielt, med ekstern veiledning. Elever, lærere og foreldrenes skal trekkes inn i et langvarig og forpliktende lojalitet til programmet.

Oppfølgingen kom nå i 2007 i form av en nasjonal kartleggingsundersøkelse av elevenes psykiske atferd. 2100 lærere har fått utdelt et vurderingsskjema med opptil 100 punkter hvor de blant annet vurderer om like mange elever dagdrømmer, har tvangshandlinger, skader seg eller har prøvd på selvmord, er nervøse og overfølsomme, virker for opptatt av sex, har underlige ideer og er mistenksomme. Hensikten formuleres klart av en av prosjektlederne ved Trondheim universitet (NTNU) i VG 10. august: Å få en bedre norm på vurdering av norske elevers atferd ved å undersøke et nasjonalt tverrsnitt, for senere å kunne sette inn bedre tiltak. En del av undersøkelsen er en diagnostisk test på ADHD, noe verken lærerne eller foreldrene er informert om.

Tre kritiske spørsmål melder seg:

1) Hva slags grunnlag har lærere for å kunne vurdere slike spørsmål?

2) Hvordan kan regional etisk komité ved NTNU i Trondheim gi sitt samtykke til undersøkelsen uten at foreldrene får tilbud om å gi sitt «informerte samtykke»?

3) Hva skal en slik undersøkelse brukes til?

Lærere, elever, foreldre og skolen blir redusert til manipulerbare brikker underlagt atferdpsykologene. En grunnleggende ideologi om kontroll, som noe annet enn positiv pedagogisk autoritet, sprer seg i skolene. Er dette et desperat forsøk på å komme ut av pedagogisk maktesløshet? For eksempel har Alta ungdomsskole nylig satt opp 12 punkter som foreldrene må underskrive på som bindende for et samarbeid med skolen, blant annet at foreldrene skal følge skolens regler. Dette er ikke samarbeid, men maktmisbruk når den ene part bestemmer spillereglene.

Sosialteknologi med elevmapper, individuelle utviklingsplaner, overdreven testing, nye teknologiske arkiver med mer er allerede fortutsetninger for en gjennomtrengende byråkratisk statlig makt med pedagogisk praksis. Atferdpsykologene er for tiden statens perfekte skoleekspertise. Elevproblemer blir forstått som individuelle atferdsproblemer, skolen unndras kritikk.

Vi får etter hvert offentlige heldagsskoler fra kl. 8 - 17. Da blir mye av barn og ungdommers hverdagsliv et skoleliv. Fedme, dårlig fysisk form, lesevansker, gale etiske holdninger og ønske om å få være litt i fred, kan lett bli råstoff for ekspertisemakt og atferdsmodifisering. Utviklingen kan forsterkes av at man må finne nye pedagogiske begrunnelser for økt skoletid. Ingen forskning dokumenterer at slik økning gir bedre opplæring.

Den velutdannede middelklasse er i ferd med å forstå hva som skjer, mange sender ungene sine til små privatskoler, og noen gir hjemmeundervisning. Den offentlige heldagsskole kan ende opp som sosial ghetto for underprivilegerte elevgrupper med atferdstrening til sosialkompetanse som viktigste pedagogiske oppgave. (Sax, 3-4/2007)

Hurdal økolandsby – økologisk livskvalitet

Av Jannike Østervold

Hurdal økolandsby holder til på den vakre og frodige eiendommen som tidligere tilhørte prestegården Hurdal kommune. Her bor ca. 40 voksne og barn, og det er plass til flere. Det har tatt tid og krefter å få reguleringsplanen på plass, men nå er det vedtatt at økolandsbyen får bygge 50 nye boliger, næringstun og kulturtun litt ovenfor det nåværende landsbytunet.

Store utviklingsmuligheter

Kristin Seim Buflod forteller at eiendommen er på ca. 700 mål, og i tillegg til boligene skal det også bli plass til et næringstun med verksteder og kontorfellesskap, der mange i landsbyen vil ha sine arbeidsplasser, og et kulturtun, med kafe, ressursenter for økologi og på litt lengre sikt en konsert- og konferansesal. Helsecenter er det også planer om. Økolandsbyen skal bli et eksempel på bærekraftig livsstil, til inspirasjon for andre. Hun forteller at de har hatt stor glede av samarbeid med andre økolandsbyer gjennom Global Ecovillage Network. De har vært

på flere studiebesøk, bl.a på Findhorn og har hatt gjensittig av en av veteranene fra Findhorn, som har bidratt med gode råd. I Skandinavia er det særlig kontakten med Friland i Danmark som har vært til inspirasjon og nytte. Det er viktig å lære av andres erfaringer, sier Kristin.

Innføringskurs for nye økolandsby-boere

Og hva skal den gjøre som drømmer om et liv økolandsbyen? Interesserte kan komme på et introduksjonskurs som går over fire

dager fordelt utover noen måneder. Vi oppmuntrer også folk til å komme på besøk og være med på dugnader og sosiale sammenhenger, slik at man blir godt kjent før man bestemmer seg for å flytte inn. Det er viktig at den som skal flytte i økolandsby ikke har urealistiske forventninger, sier Simen Torp. Du får mye igjen i form av fellesskap, barna får relasjoner til mange voksne, og du får tilgang på opplevelser og kunnskaper som du ellers ville ha gått glipp av. På den annen side krever det en vilje til selvutvikling når man går inn et fellesskap der de viktige avgjørelsene tas i form av konsensus, dvs. at alle skal være enige.

Energieffektive hus

Det burde være interessant for alle å se på hva økolandsbyen får til i form av god ressursutnyttelse. Husene som planlegges bruker bare 1/4 så mye energi som et vanlig hus, både på grunn av at de delvis er selvforsynt med energi gjennom solfangere og solcellepaneler på takene, på grunn av byggemetodene og fordi de er mindre arealmessig. For den som ikke vil bygge selv, er det mulig å kjøpe økologisk ferdighus. Simen forteller at de legger vekt på å få mest mulig økologiske kvaliteter inn i huset, samtidig som de ønsker å holde det på en overkommelig pris. Målet er å kunne tilby et hus til rundt en million. Økonomisk sett er landsbyen organisert slik at hver familie eier sin egen bolig og at de i tillegg betaler inn et månedlig beløp til fellesskapet til å dekke fellestjenester. Simen håper også at de etter hvert kan tilby noen utleieboliger for mennesker som vil oppholde seg en kortere tid i landsbyen.

Rå helg

Landsbyen er et internasjonalt samfunn, der Belgia og Tyskland for tiden er representert, og det snakkes ofte flere språk om hverandre på kjøkkenet i felleshuset. Med beboernes ulike yrkes og erfaringsbakgrunn og ulike nasjonaliteter ligger det an til et rikt og

frodig kulturliv i landsbyen.

I slutten av august inviterte Hurdal Økolandsby til blåbærfestival, med blant annet konsert, kunstutstilling, utflukter i naturens spiskammer og rå mat (raw-food). Det var ikke det store blåbærråret i år, men det ble ellers et vellykket arrangement. Raw-food ekspert Joel Gazdar fra London ledet matlagingen i kjøkkenet i felleshuset. Vi plukket nesler og løvetann like utenfor husveggen, og Joel tryllet ved hjelp av mange flittige hjelpende hender frem et overdådig middagsbord av ville vekster og deltakernes medbrakte frukt og grønnsaker. Joel holdt også et foredrag om rå mat - levende mat, der enzymene ikke er drept. Mat som bringer med seg en stor informasjonsrikdom fra plante- og mineralriket. I stedet for å snakke om alt vi ikke burde spise, la han vekt på den gevinsten vi ville få i helse og velvære og mental klarhet ved å legge til noe som var bra, som ville, grønne blader, ferskpresset grønnsaksaft, kildevann og gode oljer. Og det er også viktig hvordan vi spiser. «Kokt mat gjør oss late, når vi tygger bedre, kan vi halvere matmengden», sa Joel.

Et frodig og mangfoldig samfunn

Kristin forteller at de ønsker seg beboere i alle aldre og gjerne fra ulike nasjoner, og hun sender en spesiell hilsen til danske Pengevirkelesere - det ville være hyggelig med et dansk innslag i landsbyen. Hun ser for seg landsbyen slik den vil være om noen år, med alle de nye boligene, et blomstrende næringsliv, barnehage, kafe, butikk og verksteder. De vil gjerne også kunne ta imot tilreisende til konferanser. Målet er at Hurdal Økolandsby skal bli et kraftsentrum for økologi og livskvalitet.

Kristin oppfordrer interesserte til å se på nettsidene www.hurdalecovillage.no eller ta kontakt på e-post personal@hurdalecovillage.no.

Born

som budde på små fjell-gardar hadde ikkje mykje av kjøpte ting - Dei måtte vera med i alt slags arbeid, frå dei var ein neve stor. Å gjæta og passa dyr, var ofte ungane sitt ansvar. Ofte var det eit slit, og sutfull leiting når eit dyr var kome burt. Men dyra var og fine leikekameratar, serleg dyreungane. Dei små kalvane, lamma og geitekjea, dei var så tillitsfulle og fulle av liv. Serleg geitebarn, som har ein høgt utvikla intelligens når det gjeld å finna på fanteri.

Leikene var helst heimgjorde.

Trehesten, utskoren med tollekniv av bestefar,

kjerre av ei fjøl med fire hjul av ein avsaga bjørkes-tubbe.

Stort fjøs, med buskap. Grankonglar var kyr, furukonglar var lam eller geiter, og dei små orekonglane var lam eller kje. Pinnar til båsar. Ein liten, rund og kvit stein var grisen.

Stein var det nok av. Den kunne brukast til mangt. Til å bygge vegar med, i ein nut. Vegen slengde seg i fine svingar, jamna jut med grus, og med skikkelege stabbesteinar på kantane.

(Skreve av Sigrid Nordskog for lenge sidan. No 19. desember 2007 oppatt skreven frå kladd av Ivar B. Løne)

Klimaendringene krever nytenkning

Av Arthur Granstedt

Avskoging og økt kjøttproduksjon

Mellom 20% og 30% av den globale økningen av CO₂ i atmosfæren stammer fra avskoging og nedbrytningen av humus i matjord. Det ryddes enorme områder med ny dyringsjord i Sør Amerika og Sørøst Asia for å produsere soyabønner til den økende kjøttproduksjonen i Europa.

Når humus brytes ned frigjøres CO₂ og etter hvert vil områdene bli ufruktbare og en forørkning bre seg. Jordens evne til å binde CO₂ avtar når humusdelen i matjord, vekstkraften og skogene minsker.

Ca. 80% av menneskehetens energibruk baseres på gammel fossil lagret solkraft. Den mest overhengende trusselen er ikke at de fossile olje-, gass og kullreservene tar slutt. Det som hender når vi forbrenner kull og olje er at vi skrur klokken tilbake. Vi sender tilbake den CO₂ og andre gasser som fantes i en, for høyere liv alt annet enn helsebringende atmosfære, langt før vår tidsregning. Det var under tidligere geologiske tidsepoker som en meget rik vekstlighet bandt CO₂ i atmosfæren og ga luften det for dyr og mennesker livgivende oksygenet i bytte mot den organiske substans som nå utgjør de fossile kull og oljelager under jordoverflaten.

Energikrevende konvensjonell dyrking

Dagens konvensjonelle dyrkingsmetoder forbruker store mengder energi, framfor alt ved framstilling av kunstgjødsel, ved drift og produksjon av traktorer og jordbruksmaskiner og ved import av dyrefôr. Denne innsatsen av «hjelpenergi» i jordbruket er høyere enn energi-innholdet i produktene som kommer til forbrukernes bord.

Hele matvareproduksjonen belaster klimaet

Hvis vi regner inn hele kjeden i matproduksjonen - fra jord til bord, med jordbruk, industri og transport, bidrar denne produksjonen med ca. 40% av de skadelige drivhusgassene. Befolkningsøkningen og kravet til en økt matvareproduksjonen, økt bruk av fossil energi vil totalt sett bidra ytterligere til å forsterke et negativt regnskap.

Ifølge beregninger fra Tyskland utgjør matvaresektoren i dagens industrisamfunn en belastning på 900 kg kullekvivalenter pr. person pr. år. (Bossel, Meier-Ploeger & Vogtmann, 1994).

Ifølge undersøkelsen utgjør produksjonen av drivhusgasser i selve landbruksproduksjonen 50%, Handel og transport 23% og forbrukernes energikostnader i forbindelse med innkjøp og matlaging 27%.

Omleggingen til et kretsløpsjordbruk er løsningen

Det viser det EU-finansierte forskningsprosjektet BERAS med økologiske modellbruk i alle landene rundt Østersjøen og den biodynamiske forskningen som har pågått i Järna siden 1950-tallet.

Den organiske substansen (humusinn-

holdet) øker ved bruk av husdyrgjødsel, dyrking av eng og belgvekster i et skifte med andre vekster. Med solen som fornybar energikilde fikseres nitrogen fra luften gjennom biologiske prosesser.

Dyrkingsmetoden virker oppbyggende

Økologisk dyrking trenger ikke fossil energi til kunstgjødselproduksjon. (Det brukes ca. 1 liter olje til tre kilo kunstgjødsel). Grasdyrking og bruk av husdyrgjødsel fra et antall dyr som er avpasset etter gardens areal, øker humusinnholdet og binder CO₂ i jorden.

Mange års forskning i Järna, Sveits og Tyskland viser at de biodynamiske preparatene bidrar til å øke humusbestanddelen i matjord.

Ved institusjonen Organlchen Landbau (Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität) i Bonn har man arbeidet med sammenlignende systemstudier av jordbrukets «klimarelevans» (Haas et al, 1995). Disse studiene viser at det økologiske jordbrukets CO₂-belastning er 60% mindre enn i det gjennomsnittlige konvensjonelle jordbruket og at effektiviteten i forhold til det plantene binder av CO₂ er omtrent dobbelt så høy. Disse resultatene stemmer også bra med de begrensede studiene av energibalansen på gårdsnivå som er gjennomført i Sverige. Her er det også dokumentert at bruken av fossil energi har sunket gradvis ved omlegging til økologisk produksjon. (Granstedt och Westberg, 1993).

Jordbruket kan produsere fornybar energi

Dagens utfordring består i å finne produksjonsmetoder som ikke krever bruk av store mengder fossil energi. Biogass fra gjødsel og annet biologisk materiale er en fornybar ressurs det er viktig å utnytte og som er godt forenlig med et økologisk jordbruk. Hvis vi ikke tar vare på denne energien, vil den gå tapt.

Vi må spesielt skjære ned på bruken av grisekjøtt og kjøtt fra fugler (høns, kylling, kalkun, gås osv.) Disse føres med korn og importert soya. I stedet for må vi spise mer mat som dyrkes lokalt. Da kan vi begrense og bryte vårt matforbruks negative innvirkning på klimaet.

Du kan lese mer på Biodynamiska Forskningsinstituttets hjemmeside: www.jdb.se/sbfi

Arthur Granstedt, docent, agronomie doktor. Arbeider ved Biodynamiska Forskningsinstituttet, Järna Sverige

(Mennesket i Verden

Verden i Mennesket, 26/9 2008)

SPØRSMÅLET

Skrevet ble dette – som vi vet:

”Hvis svaret er: kjærlighet –

Hva er da spørsmålet?”

Hvem vet?

Men sett at det

Er rett og slett

”Hvem er som Gud?”

SOH

KJÆRLIGHET FRA GUD

Av intet oppstår intet

Men ved at Herren vil

I personlighetens Gud

er kjærligheten til

Om Skaperen ei ER,

Var kjærlighet ei til

Den svever ei i gassform

i upersonlig kosmisk spill

Er kjærlighet vår mulighet

Og herrens nådegave,

Begraver mange nok sitt pund

I selviskhetens have

Løs snakk om kjærlighet –

Foruten hjertelag - er selvbedrag

Kan hende noen neppe vet

hva som er nestekjærlighet?

Er den da kun fiktiv?

Hvor den ei blir personlig liv

Og når blir den da reelt til?

Hvor den blir gjort person-mobil.

Der menneskeliggjøres det Gud vil

I mennesker hvor han er til

Da synes formålet – slikt sett:

Et evig liv – i kjærlighet –

Svein Otto Hauffen

Bertram D. Brochmann: Kunsten å lese Bibelen

Kapittel 13 del b

Når du sitter i en stor domkirke og plutselig hører orglet sette inn for full kraft, må du ikke da tenke på Ap. gj. 2, 2 hvor det heter: «Og med ett kom det en lyd fra himmelen som et framfarende veldig vær og fylte hele huset hvor de satt» —

«Statskirken» forsøker likesom tungetalerne å skape religiøs stemning og bruker alle midler — likesom katolikkene, for at menneskene skal gi seg over i en åndelig rus. Men spørsmålet blir om Kristus er så interessert i denne åndelige rus som vi tror? Er Gud så religiøst interessert som bedehusfolket? Mon tro om det ikke er søvnen hos oss som bevirker det hele? Er ikke den hellige sannhetens Ånd en ganske annen flammende og lynende intelligens enn alle disse religiøse svermerier og drømmerier?

Kristi skildring av Menneskesønnens gjenkomst virker ganske annerledes renslig og lysende som lynet på himmelen, enn all denne søte, åndelige rusdriken.

Når Kristus holder pinsefest inne i deg, så kan det ingen tvil oppstå hos noen om din nøkternhet og edruelighet. Men når beretningen i Ap. gj. betror oss hvordan den nye hellige Ånd grep sinnene og virket på orientalerne for omkring 2000 år siden og at utenforstående begynte å studere på om disse mennesker kanskje kunne ha drukket for meget «søt vin», da tror jeg også at denne beretning er objektiv sannhet og skildring av det virkelige. For nettopp det samme inntrykk får jeg ofte når jeg iakttar primitive mennesker i deres oppfatning av Åndsmakt og Åndsliv. Det hører vår natur til å bli eksentrisk og hysterisk når Guds Ånd vil tale til oss. Sannhetens lys virker urovekkende på oss og «skaker oss opp». Derfor måtte jeg for min del bli nesten 65 år før jeg kunne skrive denne boken. Så veldig virker det på meg å «se» sannheten og prøve å være et redskap for den hellige sannhetens Ånd.

Jeg har hørt såkalte «psykoanalytikere» fortelle at det ofte inntreffer tilfelle da deres «pasienter» blir så «oppskaket» og eksalterte av å få høre sannheten om sitt eget indre at de i visse perioder får lyst til å slå analytikeren i hjel. Og dette var jo nettopp Jesu Kristi skjebne, fordi han sa dem sannheten. (Les oppmerksomt Johs. Ev. 8, 37—45, som beretter dette samme. Se også 10, 31—34.)

Disiplene som Kristus tok med seg på Forklarelsens Berg var sikkert valgt med flid. Ikke alle de 12 fikk være med. Det var sikkert de «mest våkne» av det materiale som forelå. Det har også vært de mest nøkterne, ellers var beskrivelsen av det som de opplevde ikke blitt så rolig og saklig. Men anstrengende var det. De følte seg trette. Det som de fikk se var allikevel «litt for mye»? Deres øyne var sløve. Hold fast ved den tanken og prøv å se at det er naturens tunge søvn i hele verdens åndsliv ennå.

Og forsøk å tro meg når jeg forsikrer deg at jeg intet heller ville enn å skrive denne boken om «Frelseren på Forklarelsens Berg» da jeg var 20 år og 30 år og 40 år og 50 år. Men jeg ble nærmere 65 før jeg klarte det. Og enda er mitt arbeid uhyre ufullstendig og mangelfullt.

«Skyen» brukes ofte i Bibelen som symbol på uklare tanker — eller gåtefulle fenomener. Gud taler av og til i «skyen» også i det gamle testamente. I I. Kong. 8—10 leser vi: «Og da prestene gikk ut av helligdommen, da fylte skyen Herrens hus», og i vers 12 sier Salomo: «Herren har sagt at han vil bo i mulmet» (i det ukjente og skjulte). I Davids dikterverk Ps. 68, 35 heter det: «Gi Gud makt. Over Israel er hans høyhet og hans makt i skyene.» I Begr. Bok heter det: i 3, 44: «Du innhyllet deg i skyen, så ingen bønn trengte igjennom», osv. (Det er jo ikke lett å bli bønnehørt når en ikke vet hvem og hva man ber til?)

Jeg ser det iallfall slik at menneskenes gudsdyrkelse hittil har vært en tilbedelse av den ukjente Gud — den Gud som skjuler seg for oss i det ufattelige — eller som blir borte for oss hver gang vi misoppfatter, så vårt ånds- og tankeliv blir formørket. Det er alt sammen symbolsk skildret på den måten at Gud «bor i mulmet». At hans makt ligger i det som vi ikke kjenner. Frelseren sier jo også med rene ord til kvinnen: «Dere dyrker det dere ikke kjenner.» (Johs. 4, 22.) Altså bor Gud for henne i skyen — det ukjente. Men for Kristus er Gud mye nærmere. Men når nå Frelseren var kommet og hadde gitt seg til kjenne, så var det vel ikke mer «skyer» på Åndens himmel? Var ikke menneskene fullt ferdige før, så måtte de da se til å bli det nå? Nei. Kristus som er ett med skaperen og skapelsen er klar over at også han må bli borte i «skyen». Det er dette disiplene skal forberedes på. Kristus skal religioniseres og

teologiseres. Skapelsen er langt fra ferdig. Først nå, når Kristus blir «opphøyet» skal han «dra alle til seg», men inntil videre må han da også bo «der oppe i himlene — oppe i skyene».

Hvordan Frelseren fikk arrangert «skyen» på berget vet vi ikke, men det var ingen kunst for ham som disponerte over alle naturkreftene langt mer fullkomment enn vi gjør. Krigsskip kan skjule seg i kunstige skyer på et øyeblikk. Men Kristus skjulte seg i en «klar» sky på «Forklarelsens Berg» for at vi skulle kunne «forklare» oss sannheten og oppleve at skyen ikke var en regnsky, men en meget «klar» sky — det vil kanskje si et meget «klart bilde» av det hele? Ser vi vår egen mentale tilstand som en åndelig drømmetilstand, så blir dette symbolspråk og all denne symbolikk ganske naturlig. For det er jo nettopp i drømmetilstanden at man opplever bildene som virkelighet. Drømmens språk er jo nettopp utelukkende symbolspråk. «Uten lignelser talte han ikke til dem,» sier Matt. 13, 34. Her er godt å være, sier Peter. Her siktes ikke til det sted de befant seg på, men til den tilstand de befant seg i. Skal vi ikke bygge tre boliger her, spør han. Men han var seg nok ikke bevisst hva han selv sa. Det er tydelig at Kristus her griper inn i hans åndsliv og skaper en ny impuls - en ny spire til fruktbart åndsliv, et nytt tilløp til mer bevissthet. Siden det er Peter som stiller forslaget om «tre boliger» har jeg ofte tenkt på de tre store «Kristkirker», den katolske, den protestantiske og den reformerte kirke. Men om dette har noe med virkeligheten å gjøre får ettertiden avgjøre. La oss bare puste oss opp og spille klokere enn vi er. Så kloke som vi ønsker å være og kanskje tror at vi er, bør vi håpe på at vi kan bli med tiden.

Da Frelseren ble borte i skyen, falt disiplene sammen i skrekk og slik gikk det jo i sannhet med «Kirken», som skjelver i sine knær fordi Frelseren har skjult seg for den. Men en røst hører den (og vi) allikevel, en mektig røst taler ut av all verdens religiøse skyer ut av all teologisk tåke og dialektikk (disputerkunst) i snart 2000 år: «Dette er min sønn i hvem jeg har velbehag. Hør ham.»

Man kan si hva man vil om alle teologer og lærde menn igjennom kirkehistorien, og man kan kritisere sekter og religiøse «ismer» så meget man bare vil, men en ting er felles for dem alle - en og samme røst lyder fra alle prekestoler i verden om

de enn ellers er aldri så formørket, så er innholdet hos dem alle allikevel dette: «Kristus er Guds sønn, den elskelige, i hvem Gud har velbehag. Hør ham.»

Derfor sier Frelseren: «Hellige Far Ånd. Hellige oss i din sannhet. Ditt ord er sannhet.» Johs. 17, 7. «Kirkens» rolle kan ingen benekte, for røsten lyder ennå i dag fra skyen. Hvor omtåket og søvniq verden enn er, så lyder denne bekjennelsen verden over på alle tungemål. Og når «røsten i skyen» en gang opphører, så kommer vi heller ikke til å se noe annet enn Jesus Kristus og hans samfunnsliv alene. Det er bare nå mens vi venter og drømmer og dikter religion omkring ham at han skjuler seg for oss i skyen.

Mange spør: Hva er da religion? Jo, religion er bildespråk om det egentlig virkelige før vi kjenner det og blir fortrolig med det. Teologi er menneskelig diktning om Gud Åndsmakt akkurat som de gamles mytologi var menneskelig diktning om naturens makt - naturkreftene. Derfor er teologi og mytologi et bildespråk som forteller mer eller mindre treffende om en usynlig virkelighet. Og fordi vi ennå drømmer som barn om det tilkommende hellige samfunn, er det at Frelseren hjelper oss på veien til å tenke riktig ved at han bruker de beste bilder og allegorier som finnes. Men det kommer en tid, sier han, da vi skal tale fritt ut — «når bøkene skal åpnes», «når all tåke er forsvunnet», osv.

Det er sikkert også mye annet å lære når man leser om «Forklarelsens Berg». Foreløpig får vi nøye oss med å se verden «forferdet» og «søvniq» slik som det berettes at de tre disipler var. Vi har bare trukket beretningen fram her for å vise hvordan vi mener at Bibelen må leses og oppfattes, og aldri glemme at det hele til sammen er et gigantisk dikterverk hvor Gud den allmektige, skapende og selvvirksomme Ånd gir og alltid har gitt seg til kjenne. Enfoldige mennesker som lærer at menneskene er dyr, skylder å fortelle oss hvordan «dyr» kan skrive menneskehetens Bibel.

Bibelen selv er et bevis på det store skille mellom oss og dyrene, og Bibelen er broen mellom oss og Gudsriket som kommer nærmere til oss over denne «bro». Hør bare hvordan jeg nå sitter og «dikter» om virkeligheten fordi jeg har lært av Guds ords inspirasjoner.

En dødsindustri

“En dødsindustri” er tittelen på en DVD-film som viser psykiatriens behandlingsmetoder, både historisk og pr. i dag.

Denne psykiatrivitenskapen har i alt for lang tid fått lov til å lemleste / ødelegge mennesker bak lukkede dører. Og husk at denne “vitenskapen” er en del av vårt offentlige helsevesen!

Det er ikke lenge siden at en del av psykiatrivitenskapen” bl.a. bestod i å borre hull i hodet på pasientene, og de som overlevde denne “behandlingen”, fikk sin friske hjerne og liv ødelagt. I dag har psykiatrivitenskapen” gått over til å bruke medisindustriens neuroleptika. Da skjuler disse “vitenskaps”utøverne både

hull i hodene og blodbadene som gjorde overgrepene godt synlige under lobotomeringen. Men for pasientene gir neuroleptika det samme resultatet, altså ødelagte liv og hjerner.

For noen år siden rullet dokumentarfilmen “Til Ditt Eget Beste” over norske TV-skjermer. Der informerte den amerikanske psykiatriprofessoren Peter Breggin om at dødSTALLene i sinnssykehusene i den vestlige verden har vært så høye gjennom en hundreårsperiode at de i realiteten var konsentrasjonsleirer. Peter Breggin hadde også selv sett at pasienter hadde blitt drept under ekstrem behandling.

For tiden er jeg inne i en sak som gir en klar dokumentasjon på at denne psykiatrivitenskapen” bærer sitt dødsindustri navn med rette. For en bekjent av undertegnede har blitt tvangsinnlagt på Sykehuset-Innlandet, avdeling Reinsvoll, og dermed kom det et rop

om hjelp! Jeg forstod raskt hvorfor min bekjent ropte om hjelp.

Hun ble tvangsmedisinert med neuroleptika med så store doser at hun mistet taleevnen, fikk søvnproblemer, skjelvinger over hele kroppen, ja, hele hennes tilværelse ble et sammenhengende mareritt. Ellers så har min bekjent også fått føle fysiske overgrep som har gitt henne skader som brukket ribbein og fått brutt opp en gammel ryggskade. Og når min bekjente skreik i smerte mens overgrepene foregikk, ble det stappet en håndduk i munnen på vedkommende for å kvele skrikene.

Slik fortsetter overgriperne sine overgrep lønnet av vårt helsevesen betalt av skattebetalernes penger. Den ansvarlige overlegen på avdeling Reinsvoll er nå meldt til politiet.

Oslo, 9. desember 2008,
Velaug Lie

Tittel: Tankekraft. Kropp og sinn - perfekt samspill i lys av ny medisinsk viten.

Forfatter: Deepak Chopra

Sider: 255

Forlag: Grøndahl Dreyer

År: 1998

Anmelder: Astrid Strømme

Denne bok er en bok om hvordan vår tankekraft kan helbrede sykdom. Forfatteren er skolert i vestlig, medisinsk tankegang til tross for at han er av indisk bakgrunn. Men etter hvert fant han at skolemedisinen var utilstrekkelig. Derfor skolerte han seg videre mot den eldgamle ayurvediske medisinen i India.

Ayurveda bygger ikke på teknologi, men på visdom som er bygget opp gjennom mange århundre. Nøkkelredskapene er meditasjon, lykksalighets- og urlydteknikk. Kjernen i helbredelsen går på at bevisstheten ved hjelp av teknikkene kan heve sin bevissthet til et annet nivå. F.eks. kan en kreftpasient hoppe til et bevissthetsnivå hvor kreften blir hindret i å eksistere. Kort sagt: Deepak Chopra mener at helbredelse primært er men-

tal og ikke en fysiologisk prosess. Når f.eks. et knokkelbrudd gror eller en ondartet svulst går tilbake, ja, da konsentrerer legene seg først og fremst om den fysiologiske mekanismen. Men den fysiologiske mekanismen er en slags billedskjerm. Bak den ligger noe langt mer abstrakt, en slags uhandgripelig ferdighet.

Chopra skriver at i hans praksis er flere antatte uhelbredelige kreftpasienter blitt helt friske igjen. Han har ikke oppfattet det som mirakler, men som beviser på at sinnet kan trenge dypt nok ned for å påvirke organismens konstruksjonsplan. Sinnet kan på en måte rette feil på arbeidstegningen og utslette enhver sykdom som har ødelagt konstruksjonen, enten det gjelder kreft, sukkersyke eller hjertelidelser.

Dette er en solid bok. Språket er godt, men likevel krevende nok. Første delen av boken har tittelen «Den skjulte fysiologi» og annen del «Lykksalighetens kropp». Chopra får meget godt frem budskapet i boken sin; nemlig å vise at vi har helbredende psykiske krefter i oss! Hans første del av boken burde ha vært skrevet på en enklere og tydeligere måte. Men for all del; les boken!

Økonomisk vekst er ikke bra

HANNE E. MARCUSSEN hadde et godt innlegg i Bergensavisen 24. oktober. Godt at noen tar fatt der skoen egentlig trykker, nemlig i det økonomiske systemet. Teoriene som kapitalisme bygger på er rett og slett ikke liv laga.

Hanne E. Marcussen stiller mange og gode spørsmål. Problemet er at de ikke lar seg løse innenfor det kapitalistiske systemet. Det er grenser for hvor mye folk er «nødt» til å kjøpe for å holde samfunnskarusellen i gang. Markedene er mettet for mange år siden.

Teoriene som pengesystemet bruker, fungerer bare ved etterspørsel. For at samfunnshjulene skal gå rundt, må du og jeg alltid være innstilt på å kjøpe. Slutter vi med det, stopper samfunnsmaskineriet opp.

SAMVITTIGHETSFULLE som de fleste er, kjøper vi alle mer enn det vi forbraker (jfr. loppemarkeder, Fretex). På den måten unngår vi konkurser og gjeldssanering. Samtidig holder vi arbeidsledigheten nede. Myndigheter manipulerer med renter og avgifter så godt de kan.

Men det er grenser for hvor mye vekst naturen tåler. For det er den det går ut over (jfr. klimaendringene). Brundtlandrapporten kom for mange år siden. Mer av samme slaget øker ubalansen i de økologiske og sosiale systemene. I sannhet merker vi at ubalansen bare øker.

MEDISINEN som trengs er en totalt ny økonomisk samlivsform. I praksis betyr det at vi er nødt til å gå motsatt vei, forhandle oss nedover mot gratissamfunnet. Priser, avgifter og lønninger må gradvis gå mot null. Dekapitalisering og et lønnsomt prisfall kalles det.

Vi har mange eksempler på at gratisprinsippet fungerer (se bare på gratisbussen). Så da er det bare å sette i gang.

Astrid Strømme, lektor

Vi nedprioriterer realverdier og naturen til fordel for fiktive verdier

«Hele verden lider under den uoverensstemmelse, som det er idag mellom produksjonslivets utvikling og utviklingen av det samfunnssystem og det økonomiske system som vi har idag».

Det eksisterer uten tvil et fiendtlig forhold, et motsetningsforhold mellom pengene og realverdiene (varene og produktene)! Mange varer kan bety få varer!

Dette henger sammen med den omvendte proporsjonalitet mellom varemengde, prisene og pengene. Den merkantile lov sier ganske riktig at prisene må falle når det blir overflod på varer.

Derved er vi i den situasjon at mange varer og overflod av livsnødvendige varer betraktes som en forbannelse. Resultatet er at verden idag nedprioriterer realverdier og naturen til fordel for skinnverdiene (uekte og innbilte verdier). Men kan menneskene spise og fordøye penger?

Her er vi ved grunnårsaken til det økonomiske kaos i verden idag. Den naturlige og selvfølgelig konsekvens av alle tekniske og vitenskapelige oppfinnelser og forbedrede produksjonsmetoder er menneskene sin materielle frigjørelse. Men vårt samfunnssystem vi lever under idag frembringer det motsatte resultat: menneskene sine livsforhold blir betalt med høyeste mulige pris.

Menneskene vil altså ikke akseptere resultatet av alt det menneskelige åndens og håndens arbeide og alle de vitenskapelige og tekniske fremskritt på produksjonslivets område, som bare kan være fallende priser, fordi det stadig blir lettere for menneskene å fremstille dem, og i stadig større mengder! Tvert imot så legger hele sine hender i blot for med kunstige midler, knep og kunststykker å få nøytralisere den tekniske utvikling og oppnå stigende priser, som gjør det dyrere istedenfor billigere å leve. Systemet hindrer dessuten mange mennesker i å få del i overfloden.

Spørsmålet er: Finnes der noe økonomisk system som aksepterer de fallende priser og som vil få den materielle frigjørelse som sluttresultat?

G. E. Bonde, 1966

Rammene - - -

nesker og miljø. Når dette lykkes, går veien og målet opp i en høyere helhet.

Utvikle det sosiale

Utfordringen er å skape sammenheng mellom det å løse klima- og miljøproblemer og å utvikle de sosiale sidene ved livene våre, slik at reduksjonen i det materielle forbruket ikke oppleves som å måtte gi avkall på noe, men som en mulighet som skaper rammer for et godt liv. Her og nå i form av anerkjennelse, meningsfullhet og kreativitet. På lang sikt i form av mer tid, mindre stress og færre livsstilssykdommer.

Det forutsetter at vi utvikler metoder hvor innbyggernes kunnskap og ideer ses på som nyskapende ressurser som kan øke kvaliteten i beslutningsprosessen. Metoder hvor det frivillige politis-

ke engasjementet øker omfanget av selvorganisering og videreutvikler dialogen, involveringen og samarbeidet mellom individer (medlemmer) og beslutningstakere.

Det gode liv om 25 år

I lys av klimaforandringene er det usikkert hvordan det gode liv vil være om 25 år. Men rammene for dette skaper vi i dag. Det er mitt håp at sivilbefolkning og lokale politikere vil utvikle metoder slik at det demokratiske engasjementet kan få en større rolle i utformingen av fremtidens samfunn. Den Folkelige Tenketank - Bærekraftig Kommune år 2025 er et innspill om hvordan klimaforandringer og livskvalitet kan gjøres til dialoger i en nyskapende og innovativ demokratisk prosess. I denne prosessen går veien og målet opp i en høyere helhet.

Les mer på

www.utopiskehorisonter.dk

- Finanskrisen må ikke overskygge klimaarbeidet

Det vil være totalt uansvarlig å la finanskrisen overskygge klimakrisen og arbeidet med å få til en etterfølger til Kyotoavtalen, mener miljø- og utviklingsminister Erik Solheim.

- Det er ikke tvil om at mange frykter at finanskrisen vil bli brukt som en unnskyldning for ikke å levere de pengene som må til for å løse klimakrisen, sier Solheim og legger til:

- Klimakrisen er den dypeste, den mest langvarige og den vanskeligste å løse av de to.

Økonomiske redningspakker må brukes til å dreie økonomien i mer miljøvennlig retning, slår han fast.

Solheim var i går i Warszawa for å forberede klimatoppmøtet i den polske byen Poznan i desember.

Målsettingen er å skape fremgang i arbeidet med å få på plass en forpliktende og verdensomspennende klimaavtale i København neste år. En slik avtale er ment å etterfølge Kyoto-avtalen, som utløper i 2012.

Miljørettet pengebruk. Erik Solheim (SV) mener finanskrisen vil få følger også for realøkonomien og at økonomiske tiltak må føre til økte investeringer i fornybar energi og «mer miljørettede strukturer».

- Til syvende og sist vil de som lykkes med det, bli de mest konkurransedyktige i det lange løp, sier han.

Solheim peker på at bilfabrikker som fortsetter å produsere store og bensinslukende biler, blir hardest rammet av finanskrisen.

Lang vei. Miljøanalytikere tror det skal holde hardt å bli enige om en ny klimaavtale på København-møtet i desember 2009, skrev Financial Times nylig.

En viktig årsak til det er at den nye amerikanske administrasjonen vil trenge tid til å utarbeide sin egen klimapolitikk.

Men Solheim har håp om at presidentskiftet for alvor vil få USA på banen.

Regningen. Hvem som skal betale regningen for de klimatiltakene FN's klimapanel mener er tvingende nødvendige, er et annet sentralt spørsmål.

- Finansiering er det aller viktigste. Vi vet hva som må gjøres, men alle ser hverandre i øynene når det gjelder hvem som skal betale, sier Solheim.

De raskt voksende økonomiene Kina, Brasil, Sør-Afrika, India og Mexico krever at industrialiserte land tar en større del av regningen. At disse landene gjør sine stemmer hørt, kan gjøre det vanskeligere å oppnå enighet, tror Solheim:

- De kommer til å kjøre en tøff forhandlingslinje for å være helt sikre på at løsningene ikke hemmer deres økonomiske fremgang.

(Vårt Land 14/10 2008)

Gudsriket på jord er ingen drøm!

Men først måtte menneskene lære å gjøre forskjell på to lags virkelighet!

Av Anders Ryste

Fra Kristi tid til i dag er det medgått henved 2000 år. Men, sa han, innenfor den evige skapelse er en dag som tusen år. Allerede dette utsagnet skulle være nok til å gjøre Jehovas Vitner betenkt. Livsutviklingen gjelder ikke åremål og datoer. Det kan bare være en form for tippekunst lest ut av bibelord som passer for slik kunst. Og hva har ikke bibelboken inntil idag vært brukt til, ettersom det har lyktes de geistlige å gjøre bibelordene til så hellige ord, at kun de selv kunne tolke. Andre, de ikkegeistlige, har måttet bøte med liv og velferd om de i sin frimodighet, på egenhånd, gav seg av med Skriftene.

Blinde høner kan også finne korn. Årstallet 1914 er ikke så dårlig valgt for Kristi «gjenkomst» også sett fra menneskenes mentale livsutvikling. En utvikling som har funnet sted på tross av religioniseringen av Guds ord. Religionisering betyr i denne forbindelse, at mennesket som leser, dikter sine egne drømmer og ønsker inn i skriften, fremfor å lære å forstå seg selv og sine drømmer ut fra den visdommen som just finnes i Skriften.

Av mennesker som fikk det tunge lodd å ta opp kampen mot en religionisering, kan nevnes Johan Huus, brent på kirke-møtet i Konstans år 1415. Hulderych Zwingli (1484 - 1521) drept i kampen mot katolikkene. Martin Luther (1483 - 1546) - opphavet til vår egen protestantiske kristendomsform. Men helt frem rakk de ikke. Den monopolsituasjon som kirken hadde skaffet seg, like fra år 325 i Nikea, vedvarte. I Nikea ble som kjent Kristi lære kanonisert som statslære. Kampen mot statsmakt, organisasjonsmakt og krigsmakt som de første kristne førte, ble med ett stoppet av romerkeiseren Konstantin. En religionisert kirke - en kirke som var villig til å flytte Gudsriket hinsides, stikk i strid med Jesu lære om riket innen dere, var godt brukbar til å legitimere romerkeiseren Barabas. Paulus lære fra Rom. 13. ble brukt som legitimasjon.

Navn som imidlertid sjelden nevnes i striden om å skille bukkene fra fårene, er historiens store vitenskapsmenn. Vi skal vite at også disse satte liv og velferd inn i en kamp på liv og død mot kirkens monopol på menneskenes tro og tanken. Nevnes bør Kopemikus (1473 - 1542). I frykt for at hans nye oppdagelser skulle bli tilintetgjort av kirken, lot han være å utgi dem inntil han lå på det siste. Banebryteren for moderne tenkning Giordan Bruno (1548 - 1600) ble levende brent av den samme kirkes representanter. Galileo Galilei (1564 - 1642) måtte avsverge. Også han trosset kirkens monopol på sann vitenskap, Johs. Kepler (1571 - 1630) fikk sin mor kastet i fengsel som heks. Sir Isaac Newton (1642 - 1727) i England var så langt unna Pavens lange arm at han kunne arbeide videre på Galileis oppdagelser. Newton begynte sin gjemning samme år som Galilei døde.

Når alle disse navn nevnes, og en hel

rekke flere navn burde nevnes, så er det navn og menneskeskjebner tatt rett ut av den utvelgelse og adskillelse som Kristus Jesus forutskikker i Mat. 25, 31-46. Bukkene er de åndsretninger som brukte vold og blod. Geitene er alle de som trodde på opplysning, nyorientering og reformasjon. Kristus Jesus, ved de impulser han gav, har nemlig aldri vært fraværende i den utvikling som har funnet sted siden vår tidsregnings begynnelse. Kirken hadde tilranet seg monopol på såvel kunst som vitenskap, såvel religion som politikk. Det ble martyrenes lodd å befri menneskene for kirkens religiøse panser. Men kirken maktet å innbille seg selv og alt folket at Kristus med sin påvirkning - sitt evangelium - var vel forvart i himlen, og Kristus selv skal komme igjen derfra for å dømme levende og døde, så er sannheten den at Kristus ved sin ånd - kalt Talsmannen - aldri har vært fraværende. Han har vært blant menneskene den hele tid. Hvem var det som sa: «Jeg er oppstandelsen og livet. Jeg er i dere og dere er i meg. Jeg og Faderen vi er ett.» Her er det ikke spørsmål om noen bokstavelig himmelfart eller nedfart slik Jehovas Vitner forestiller seg. Her er det utelukkende et spørsmål om menneskelig bevissthetsmodning som himmelfart. - Bevissthetsmodning til å kunne oppfatte og tilegne seg Kristi levende evangelium.

1914 fokuseres også i Nyorienteringens bøker. Årstallet betegnes som det året da menneskene for aller første gang i sin historie kunne registrere at det ble skapt overflod av alle de fødemidler menneskene trenger til. Presten Malthus «vitenskap» om den evige mangel var blitt gjort til skamme. Fra nu av ble vareoverfloden menneskenes problem, mens det før hadde vært fattigdommen og mangelen. Hadde ikke dette hatt noe å gjøre med Jesu lære? Om det ikke hadde, hvorfor skulle da overfloden komme Vestens folk tildel som i de henved 2000 år har hatt Jesu lære å gå til, mens Østens folk, som ikke har hatt denne lære, ennå på så mange steder lever i materiell nød? Der er helt tydelig en sammenheng mellom Jesu Kristi genetiske innsats med Bibelen som grunnbok og overflodstilstanden som vi nu kan notere oss. Hva annen trøst og rettledning hadde verdens teknologiske pioner enn f. eks. bibelordene. «Søk sannheten og sannheten skal frigjøre dere eller Et stoppet og rystet mål gis dere i fanget.»

Også fra år 1914 stammer de første publikasjoner fra en nordmann - Bertram Dybwad Brochmann - som forklarte om menneskehetens genetiske Frelser. - Han som ved sine impulser daglig var med og daglig er med i menneskenes vandring og kamp. Det omsvøp av religiøsitet som kirken og sektene har omgitt ham med til denne dag, er ved å bli fjernet. Ikke minst takket være nevnte Brochmann er det slått et nytt hull i det eggeskallet som kirken ennå har omgitt vårt livsbillede med. Jeg tenker på hans lære om to slags virkelighet og to slags fantasi. Impulsene var hentet fra Bibelen. Bibelordene: Gjør forskjell på Gud og Mammon eller Gud og Keiseren er ord som fullt ut understøtter Brochmanns tanker. Med denne nye erkjennelsen opprettes Gudsriket igjen som en levende tilstand mellom menneskene. Mat. 24, 14 forteller at akkurat dette skul-

le bli til virkelighet straks evangeliet om riket var rukket å bli forkynt til alle folkeslag.

Når jeg sier gjenopprettes, så må ikke det forstås derhen at plutselig daler riket ned fra sitt hemmelige kirkelige skjulested. Gudsriket som en nærværende og levende tilstand er et mentalt gjenerobringsspørsmål, en mental gjæringsprosess. Det hele står om å kunne oppfatte seg selv og menneskeslekten som materialet i arbeide på samme tid som vi er subjektivt arbeidende. Vi er både subjekter og objekter. De religiøse og politisk anløpne har hittil hoppet bukk over menneskene som materiale i arbeid under sin mentale skaper og frelser.

Å fødes på ny er en fødsel av en noe annen slags enn å bli født som barn fra mors liv. Likevel, alt er relativt. Om fødselene er av forskjellig slags, og når vi i Nyorienteringen forklarer om menneskets åndelige fødsel, så betyr ikke det at vi ignorerer fødselen i kjøtt.

Professor Martin Strømnes pådro seg forsamlingens vrede og forundring da han i et foredrag en gang uttalte, at barnet som fødes fra mors liv er å sammenlikne med et tobent dyr. Jeg tror han da kom i skade for å være absolutt.

Barnepsykologer kan fortelle fra hvilket tidspunkt menneskebarnet viser tegn til et overbiologisk aspekt. De vil også kunne fortelle at barnets oppførsel likner besnærende på apekattens. Men tidlig eller sent så viser menneskebarnet en spesifikk evne til å forlate apekatten og isteden trer inn i en lek med klosser og symboler, en lek fremmed for apekattene. Det forteller noe -.

Menneskebarnet merker seg ut. Hvorfra kommer så den overbiologiske vokstere? Hvilken rolle spiller menneskebarnets omgivelser - søsken, foreldre, pappa - i denne sammenheng? Er det galt å si at menneskebarnet - det som Strømnes kalte et dyr - kommer til verden uten enhver iboende sensitivitet - kallelse - for åndspåvirkning? Eller er forholdet motsatt? Skal barnet underkastes læring, så er det helt sikkert at barnet må være født med slumrende sanser for å lære. Barnet vekkes fra en blind tilstand.

Det vi i Nyorienteringen arbeider med er noe mer enn vår legemlige fødsel. Vi arbeider med forholdet å kunne fødes på ny i ånd og sannhet. Den gang Galileo Galilei påviste at kloden var rund og selvbevegelig, fødtes vår ytre verden på ny. Det gamle verdensbillede om den flate jord, måtte skrinlegges og dø som fri fantasi. Isteden kom sannheten om himmel og jord. Menneskene kom et langt skritt fremover i sin utvikling. Tusmørke, trolldom og mystikk ble avløst av matematikk, mekanikk, astronomi og sann og riktig naturorientering. Men sikkert er det at menneskene lenge før Galilei hadde evnet å danne seg et universbillede, et galt bilde riktig nok, men et bilde som det ble Galileis oppgave å kaste nytt lys over.

Kristus i krybben tegnes med en strålekrans om sitt hode. Hadde han, og spesielt bare han, et hode med et annet innhold enn andre barn som fødes? Vi må gå ut fra at strålekransen stråler frem innenfra, selv om kransen er tegnet utvendig fra. Alt tyder imidlertid på at også de gamle var opptatt av om der ikke hos barnet kunne etterspores overbiologiske egenskaper alt fra det første skrik. Men

hva disse egenskapene var, hvilke krefter det var, kommer først til åpenbarelse i det voksne menneskets møte med det samfunnet det skulle ferdes og vokse i eller fortapes i. (Elektrisiteten etterspores allerede i stenene).

Mens «apekattfamilien» slår seg «til ro» innenfor biologiens begrensning, så begir menneskefamilien seg iveri utover begrensningen. De første månefarerne er et bilde på dem som begav seg ut i det store intet - det store hullet. Hva var de drevet av? Av trang til mat og forplantning som dyret eller av trang til å overskride de grenser menneskene selv hittil hadde satt for sin utfoldelse? Hvem andre enn mennesket kan trosse sin egen arts begrensninger? Dette forteller også noe.

Også som små barn hører vi samfunnet til, selv om vi skulle fødes som blinde for forholdet. Det er fra samfunnet som tar imot barnet, impulsene kommer, til å sprengte begrensningene, pålagt det av biologien, men aper kan ikke settes på skolebenken og lære bokstaver og ord, derfor tør det være riktig å si at kun menneskebarnet er påvirkelig for ånden «ovenifra», og er barnet påvirkelig slik, da forteller det videre at vi har å gjøre med et «materiale» som bærer med seg en spesifikk dimensjon, et materiale for bevissthet. Mennesket skapt i Guds bilde.

Alt er relativt. Sikkert er det imidlertid, at når Jesus Kristus i evangeliene taler om å fødes på nytt, så taler han ikke, om engang til, å fødes i mors liv. Han taler om noe helt annet. Han taler om vårt tillærte livsbillede. Han taler om hvorledes vi innretter oss i vårt daglige levende samfunn. Ikke så svært mange synes ennu klar over at fristelsene (den mentale fødselen) som det berettes om i Mat. 4 danner opptakten til den frelse som han kom til verden for å fullbyrde.

Beretningen om stenene som skulle gi brød, om å hoppe utfor tempeltaket uten å begå selvmord, fordi englene ville møte frem og bære ham på hendene eller om utsikten til å styre hele verden fra fjellet, er symbolske uttrykksmåter for den kjensgjerning, at et samfunn ledes etter iboende lover, lover som menneskene enten må våkne opp og bli seg bevisst, så de kan følge dem og etterleve dem, eller samfunnet går i oppløsning.

Å fødes på nytt vil da si at du ikke som samfunn må praktisere å dikte liv i byttmidlene (pengene) som du betjener deg av for å få istand handel og samferdsel. Du må ikke ta renter av penger, sa de gamle jødene. Kristus Jesus kaller slik gesjeft en fristelse, noe som forgår i menneskets indre, i menneskenes tenkemåte, og som resulterer i at symbolene, billedene, pengene blir det viktigste. Det du skal leve av og kle deg med, realverdiene, blir det overflødig. For pengenes skyld fyres det nu opp under lokomotivene i Danmark med kornoverfloden fra EF.

Å fødes på ny vil også si at du som borger i samfunnet ikke må fristes til å organisere medlemmer, så samfunnet tilsist fremstår som partier og organisasjoner med pigger vendt mot hverandre (motsatte interesser). Det «naturlige» samfunn som ikke er falt i fristelse til å bygge på makt, bygger på teokratiet eller som vi også sier logokratiet. Dette er klarrest formet hos Kristus Jesus når han si-

Da professorene ble husmenn

Hvis utviklingen fortsetter, vil universitetene snart være tilbake i tilstandene på slutten av det 19. århundret. Økningen av antallet studenter er en faktor bak forandringen til den moderne institusjonsmodellen, men også politiseringen av instituttene i 1970-årene og EUs direktiver.

Av *Asbjørn Aarnes*

Det historisk-filosofiske fakultet ved Universitetet i Oslo, som i dag heter Det humanistiske fakultet, består av syv administrativ-faglige enheter. ILOS, avdelingen for litteratur, områdestudier og europeiske språk, og ILN, avdelingen for lingvistiske og nordiske studier, er to slike «institutter». Likheten med de tidligere faglige enheter som gikk under samme betegnelse, er imidlertid minimal. Hva annet enn administrasjon kan man tale om på dagens «instituttmøter» med representanter for så mange ulike fag?

I 1861, ni år etter at de nåværende universitetsbygninger i sentrum var tatt i bruk, hadde det humanistiske fagområde seks professorer, to lektorer og 35 studenter. De glimtene vi har fra periodens forskning og undervisning, tyder på at kommunikasjonen var enveis - den gikk fra kateteret til auditoriet, sjelden i omvendt orden. Det fremgår for eksempel av Welhavens forelesninger over «Metaphysik» at han dikterte tekstene til studentene.

Diktatmetoden holdt seg lenge, dens siste bruker var trolig professor i norrøn filologi, Hallvard Magerøy, som dikterte forelesningene i metrikk og norrønt språk.

Studentene som deltagere

En omveltning kom i midten av 30-årene. Da hadde en komité som var nedsatt av Det historisk-filosofiske fakultet foretatt en utenlandsreise for å studere forholdene ved europeiske universiteter,

særlig i Tyskland og Frankrike. Komiteen bestod av anerkjente forskere og pedagoger: Alf Sommerfelt (språkvitenskap), Francis Bull (nordisk litteratur), A. W. Brøgger (Oldsaksamlingen), Jakob Sverdrup (germansk filologi) og formann i komiteen, professor i romanistikk, Peter Rokseth.

Komiteens oppdrag var å forberede opprettelse av faglige institutter etter mønster av kontinentale forbilder. Navnet var allerede i bruk, det var i alt seks-sju institutter, med Oldsaksamlingen som forbilledlig forum. Etter utenlandsreisen forfattet komiteen en innstilling som er datert 5. mai 1937, og som ble vedtatt av Fakultetet 2. juni samme år. Målet var fagpedagogisk å endre på forholdet mellom lærer og student. Mens de studerende inntil da hadde vært tilhørere, skulle de nå bli deltagere i undervisning og forskning.

Respekten for åndslivet

Komiteen går i detalj om de nye faghetene: Hvor mange lærere som kreves, og hvor mange studenter et institutt kan ta imot, endog med angivelse i kvadratmeter av størrelsen på rommene! Man forstår at formannen i komiteen, Peter Rokseth, allerede var opptatt av flyttingen av Universitetet til Blindern. Lignende planlegging fant sted i forbindelse med innflyttingen på Blindern. Her var Eyvind Fjeld Halvorsen og Ottar Grønvik drivkreftene.

Komiteemedlemmene hadde ikke bare forhåpninger til fremtidsplanene, de kjente seg også truet av veksten i realfag og teknologi. Det gjaldt å gjenreise respekten for åndslivet og åndsvitenskapene. De formulerte det slik:

«Vårt Historisk-Filosofiske Fakultet, for bare å tale om det, har en dobbelt misjon. Det er et av våre viktigste, for ikke å si vårt viktigste formidlerorgan for de blivende verdier i de eldre kulturer og for de nyskapede verdier i de samtidige fremmede kulturer, på samme tid som det selv er nyskapede ved de bidrag det gir til forståelsen av mennesket og kjennskapet til dets historie. Nasjonens åndelige sundhet og likevekt og dens evne til å hevde sin plass blandt andre nasjoner er i

høi grad avhengig av at de humanistiske disipliner røktes. Det må derfor bli et viktig krav innen landets kulturpolitikk at der nu taes et alvorlig løft til fordel for de humanistiske studier. Her er ikke tale om luksus, men om nødtendighet.»

Og de fortsetter:

«På den annen side stilles de humanistiske videnskaper for hver dag som går, overfor stadig flere og mer kompliserte problemer, som det er maktpåliggende for vår kulturutvikling å granske og løse. Den åndelige velferd må holde tritt med den materielle velferd, hvis denne ikke til sist skal bli en årsak til forarming.»

Konklusjonen lyder slik:

«Disse bemerkninger gjelder først og fremst instituttene som undervisningscentra. I virkeligheten må undervisningen på det akademiske trin og forskningen være uløselig forbundet, som siamesiske tvillinger. Den undervisende må være selvstendig forsker hvis han skal kunne fylle sin første oppgave. Det samme kan sies om de humanistiske institutter: undervisningsinstituttet kan ikke nå sitt mål som sådant hvis det ikke samtidig er forskningsinstitutt. Kort sagt, aktiv deltagelse i det internasjonale forskningsarbeide innen de forskjellige disipliner er en absolutt livsbetingelse for at undervisningen ved et humanistisk fakultet skal holde sig levende og ikke sygne hen i skolastisk goldhet.»

Universitetsbiblioteket var da allerede opprettet, men fagbøkene måtte være nærmere for hånden, det måtte opprettes fagbiblioteker på hvert institutt.

I tillegg til de allerede eksisterende seks-sju instituttene foreslo komiteen å opprette 13 nye, deriblant et nordisk, et klassisk, et romansk, et engelsk, et tysk, et historisk og et filosofisk institutt. De sistnevnte fagene hadde inntil da bare eksistert i form av enkeltstillinger, uten instituttorganiseringen.

Professorene i faget hadde ansvaret for ledelsen av instituttene, som var særlig beregnet på hovedfagstudierende, men adgangen var åpen for alle med interesse for faget. Instituttet ble også et tilfluktssted for særbeholdninger, fra inn- og utland. Det er nok å minne om kret-

sene omkring Sommerfelt (sammenhengende språkvitenskap), Georg Morgenstierne (indo-iranske språk), Hans Vogt (kaukasiske språk), Knut Bergsland (finsk-ugrisk og eskimospråk) og Arne Næss (filosofi).

Oppløsningen av faglige enheter

Når de faglige enheter med respektive boksamlinger nå er avskaffet, har det ikke skjedd uten grunn. En åpenbar faktor er økningen av antallet studerende. Nå var komiteen av 1936 ikke ubekjent med økningen i tall. Da de så seg 70 år tilbake, hadde fakultetet 8 lærere og 35 studenter, i 1936 var tallene 60 lærere og 1000 studenter.

Men med de senere års enorme økning av studenttallet, kom en ny faktor til: Svekkede forutsetninger og usikker motivasjon for et universitetsstudium. En ansett professor i humaniora så positivt på de første reformene som kom ved tusenårsskiftet: «Idag går så mange studenter omkring og vet ikke hva de skal ta seg til. Det er ingen annen råd. De må settes på skolebenken igjen.» Men samme fagmann bemerket samtidig at mens det tidligere tok to minutter å slå opp i instituttets fagbøker, kan det nå ta opptil en time i hovedbiblioteket på campus.

En mer skjult årsak til oppløsningen var uten tvil politiseringen av instituttene i 1970-årene. Den kom som et opprør mot professorveldet. Det vil si: Den maktposisjon i samfunnet som professorene hadde opparbeidet, men ikke vedkjente seg. «De utøver makt uten å ta den i sin munn,» som det het i et fransk studentoppopp.

Den apolitiske holdning eller faglige «nøytralitet» var tydelig hos komiteen av 1936, når den oppsøkte et land som Tyskland uten å nevne styreforholdene i landet. Nå var de tyske faglige instituttene langt eldre enn Hitler-regimet, og det var disse de var ute etter. Likevel stusser man i dag ved at de beveget seg i tyske lærdomsfora uten å antyde noe som helst om de politiske forholdene de må ha sett rundt seg.

(Skriftserien 5/2008. Nei til EU)

er: Gjør mot andre det du vil at andre skal gjøre mot deg. Et samfunn som gjennomskuer maktmoralen og ikke lar seg friste og forlede, verner om disse Kristord som sitt samfunns grunnlov og følger loven.

Å fødes på ny vil også si at du ikke må la deg utrope til keiser eller diktator. Intet er galere enn å tro at det må til en stor eller liten autoritet for å få hjertet ditt til å slå. Samfunnet blant mennesker er i sin guddommelige oppbygning et selvvirksomt hele, en organisme. Den største iblant dere skal være som en tjener for de andre. Her er ikke spørsmål om jøde eller greker, mann eller kvinne, trelle eller fri, sier salig Paulus.

Jeg sa at fristelsene i Mat. 4 er Jesu opptakt til fullstendig å revolusjonere og få revidert menneskenes samfunnsoppfatning. Mangt sa han siden om akkurat det samme ord som kan fylle all verdens bokhyller om de var nedskrevet. Ingen skal være i tvil. Å fødes på ny vil i virkeligheten bety å skifte livs og samfunnsoppfatning. Skifte mentalitet. Det vil ikke nytte lenger å forsøke å skape fred i verden, selv om det ikke er noe annet enn nettopp fred alle ønsker,

dersom ikke slekten med lederne i spissen formår å gjøre forskjell på symbol og virkelighet - to slags fantasi og to slags virkelighet. Formår ikke menneskene å gjøre forskjell på samfunnet slik det ut fra Guds lover er oppbygget og slik det av seg selv fungerer, og på de lover og formeninger som menneskene med og uten kirkens veto hittil innbildte seg at det fungerte, er alt til fånytt.

Kristus Jesus sa om de små barna: La de komme til meg. De hører Guds rike til. Derimot de religiøse og politiske barna. De som vet uten å vite, som ser uten å kunne se og som ennu lever i den barnslige forestillingen at et samfunn er som et byggverk bygget av stener med menneskehender og ikke en levende organisme bygget av iboende lovmessighet - en lovmessighet vi som borgere må lære å kjenne alt fra vi er små, ellers ramler våre byggverk ned igjen med stadig nye forferdelser. Gudsriket på jord kommer til menneskene ved en ny fødsel - en fødsel noe annerledes enn fødselen fra mors liv.

Det forteller i grunnen alt sammen.

NASJONALE PRØVER

Nå er resultatene fra de nasjonale prøvene i norsk, matte og engelsk offentliggjort og den nasjonale mobbingen fylker og kommuner imellom er startet - jeg sikter da til en rekke særdeles negative blogger som kommer i kjølvannet av avisoppslagene på internett. Tallenes tale er klar, hevdes det fra departementet og andre såkalte seriøse kilder. Eller er det egentlig det?

En rekke skoler sier rett ut at de har ligget i hardtrening og arbeidet gjennom hele året kun med denne typen oppgaver for å endre resultatene fra dårlig til bedre. En skole brukte altså bare knappe året på å ligge på bunn til å nå toppen ved kun å satse på oppgaver slik de er fremstilt i de nasjonale prøvene.

Man kan jo spørre seg hvilken hensikt dette skal ha. Annet enn å lage fornyede motsetninger mellom sør og nord, by og land, fattige og rike kommuner osv. i det uendelige.

Mobberne får virkelig vann på mølla nå.

DOJ

Økologisk landbruk er bra for verdens sultne

Bærekraftig matproduksjon er en nødvendig langsiktig løsning for verdens matsikkerhet.

Av Jon Magne Holten

Den pågående matkrisa i mange u-land, utløst blant annet av biodrivstoffproduksjon på matjord, viser at hovedårsakene til sult er politiske, sosiale og økonomiske. Måten maten produseres på spiller imidlertid en viktig rolle. Her har økologisk landbruk mange viktige bidrag.

Som den indiske nobelprisvinner i økonomi, Amartya Sen, bemerker: «Sult kjennetegnes ved at noen personer ikke har nok mat å spise. Det er ikke et spørsmål om at det ikke er nok mot å spise». Det er ikke noen nødvendig sammenheng i at økt produksjon vil føre til færre sultne mennesker.

Utpining og forgiftning Intensivt konvensjonelt landbruk med et «snevert produksjonsfokus» går på bekostning av småbønder, landarbeidere, bygdesamfunn og miljøet. Slik konkluderer den store internasjonale utredningen om landbruksutvikling (IAASTD), lansert i april, som 400 forskere står bak. 1,9 milliarder hektar landbruksjord er utpint. Dette berører 2,6 milliarder mennesker. Ferskvann til kunstig vaning blir en stadig knappere ressur. Sterk gjødsling har ført til store døde kystsoner, f.eks. i Mexicogolfen, og sprøytemiddelbruk har ført til forurensning av grunnvann og tap av biologisk mangfold.

Utredningen anslår videre at 3 millioner landarbeidere i utviklingsland hvert år lider av en alvorlig sprøytemiddelforgiftning. 18 000 av dem dør av det.

Mer av det samme vil trolig ikke bidra til økt matsikkerhet.

I de følgende punktene vises det kort hvordan økologisk landbruk bidrar til høyere matsikkerhet og samtidig tar vare

på naturressursene.

80% høyere avlinger

I u-land vil avlingene i snitt bli 80 prosent høyere med økologiske metoder enn med de tradisjonelle, mens i industrialiserte land ville økologisk drift gi avlinger på 92 prosent av konvensjonell avling. Dette er konklusjonen basert på rundt 300 studier som sammenlignet produktiviteten i konvensjonell og økologisk landbruk. Resultatene ble publisert av Badgley med flere fra Michigan University i USA i 2007. Avlingsnedgang i i-land trenger slett ikke være negativt. Da vil det kunne bli slutt på den destruktive eksportdumpinga på verdensmarkedet.

Økt jordfruktbarhet

Økologiske metoder som blant annet nitrogenfikserende belgvekster, vekstskifte og kompost, bygger opp jordfruktbarhet og organisk materiale. Den svenske Naturskyddsforeningen la nylig fram en rapport som viser høyere avlinger og økte inntekter i Tigray i Etiopia i økologiske felt enn feltene med kunstgjødsel. Bevisst

bruk av biologisk og økologisk kunnskap, og lokale og billige fornybare ressurser som bøndene selv har kontroll med, har ført til ei biologisk intensivering. Avlingene har gått opp og kunstgjødselbruken har gått ned. Nå skal forsøket utvides til andre deler av Etiopia.

Fornybare ressurser og bærekraft

I konvensjonelt landbruk går hele 40-60 prosent av total energibruk til framstilling av kunstgjødsel, i følge Yaras egne tall. Alt tyder på at fossil energi kommer til å bli dyrere. En viktig komponent i kunstgjødsel er dessuten fosfor. Med dagens forbruk er fosforkildene tomme om 100-130 år (Jordforsk 2005), og fosforprisene vil stige lenge før den tid. Kunstgjødsel og sprøytemidler er forbudt i økologisk landbruk. Med god grunn.

Lavere risiko

Økologisk landbruk er også en klimatilpasningsstrategi. Klimaforandringene vil føre til mer flom og mer tørke. En rekke forsøk i USA, Europa og i tropiske strøk har vist at økologisk jord har høyere innhold av organisk materiale og er dermed mer tørke- og erosjonssterk. Økt biologisk mangfold øker også produksjonsevnen trass i ekstremt vær. Tradisjonell lokal kunnskap om matproduksjon, som konvensjonelt landbruk har underkjent og forkastet, verdsettes og tas i bruk i økologisk landbruk.

Bedre ernæring i u-land

Erfaringer fra Oikos' eget økologiske prosjekt i Zambia, med over 1000 bønder, viser at familiene har bedret ernæringa si fordi de ved økologisk dyrking må ha et vekstskifte. Nå dyrker de flere matvekster, inkludert belgvekster og grønnsaker. Dette kommer hele lokalsamfunnet til gode.

Agrobusiness taper

Hvem vil så tape på mer økologisk landbruk i u-landene? Det

er vel kun de selskapene som produserer kunstgjødsel, som Yara, sprøytemidler og GMO som Monsanto m.fl. Disse selskapene holder fattige bønder i et avhengighetsforhold.

Det er klart at hvis det skapes et landbruk i u-land som ikke er avhengig av dyr teknologi og import av agrokjemiske produkter, men som er basert på selvforsyning av frø og avlsmateriale, da blir det mindre forretning for agrokjemiselskapene.

Giftlandbruk tilhører fortida

Utredningen til IAASTD viser at det gamle paradigmet med industrielt, energiintensivt giftlandbruk tilhører fortida. Veien framover for å avverge matkrisen og møte lokalsamfunns behov, ligger i småskala landbruk som både tar vare på naturressursene (jord, vann, skog og biologisk mangfold) og behovet for produksjon. Økologisk landbruk, tilpasset lokal natur og kultur, passer rett inn i dette bildet.

(Ren mat, 5/28)

BERTRAM D. BROCHMANN – den store sosialreformatoren i Norge

Bertram Dybwad Brochmann (1881-1956) var prestesønn og utdannet gartner. Han reiste land og strand rundt og prekte om en ny samfunnslære. En lære som talte Staten og Kirken midt i mot.

For Brochmann var statsmakt, pengemakt og religion menneskehetens nye avguder. Disse molokene som han kaller dem, knebler friheten og folket. Brochmann bygger sin nye samfunnslære på en radikal forståelse av Kristus og evangeliene.

Brochmann innførte i sin samfunnslære begreper som "to slags fantasi" (den ukontrollerte og den kontrollerte) og "to slags virkelighet" (den objektive skapt av Gud og den relative skapt av mennesker). Gjennom 40 år utga han mer enn 40 bøker om sin nye samfunnslære. Det vakte stor oppsikt da han i sitt åpne brev til Adolf Hitler i 1937 gir uttrykk for at Hitlers undergang er viss, hvis han fortsetter å følge det makt- og voldsprinsipp han hadde slått inn på. Brochmann hadde dessuten også hjulpet den jødiske Helene Harand i hennes kamp mot Hitlers jødeforfølgelser, og han hadde holdt offentlig foredrag om dette i Wien. Brochmann var derfor uønsket i Berlin.

Så bryter 2. verdenskrig ut, og noen måneder senere står tyskerne etter et kappløp med engelskmennene som okkuperer av Norge, mens Konge og Regjering rømmer til England med gullbeholdningen og lar folket i stikken. Om dette sier Brochmann sin hjertens mening i et radioforedrag i juli 1940 - mer enn en måned etter at krigstilstanden mellom Norge og Tyskland var opphørt ved den norske hærs kapitulasjon, og okkupasjonsstilstand var inntrådt. Han angriper også Englands kyniske holdning overfor Norge. Hensikten med Brochmanns radioforedrag var for det første å motarbeide Quisling, dernest å fremheve Hitlers riktige økonomi-politikk mot plutokratiet. Dette for å komme på talefot med okkupasjonsstyrkene som han hadde tett inn på livet, og for med det å skjeme sine tilhengere i Norge. Han var den første politiker som tok Jesu budskap om å "elske sine fiender" og ikke bare gå én mil med dem, men to, alvorlig. For dette ble Brochmann etter krigens slutt tiltalt og dømt ved det "rettsoppgjør" som av den tilbakevendte Regjering ble iscenesatt overfor 99.000 nordmenn. Brochmann tok som de tusenvis av andre sin fengselsstraff som et utslag av den politiske forfølgelse han var utsatt for. Av ukjente årsaker ble han brått sluppet ut av arrest etter knapt 6 måneders soning.

I sin bok "Til mentalundersøkelse" (1947) beskriver han dette årelange marerittet som norske myndigheter utsatte ham for. "Rettsaken mot B.D.B." (1947) viser i sin fulle bredde hvor paradisk det hele var.

JAGERFLY OG KLASEVÅPEN

Lockheed Martin som lager Joint Strike Fighter er svartelistet fra oljefondet fordi de lager klasevåpen.

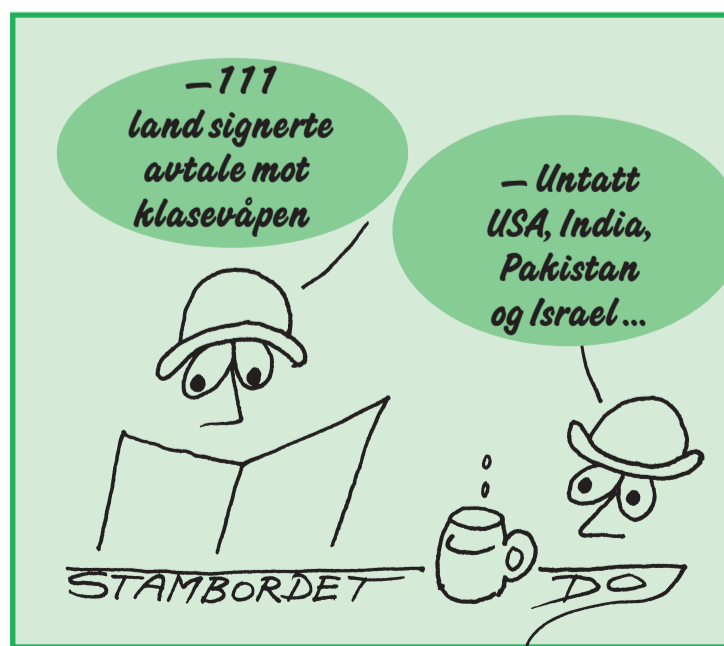
Men Norge kjøper likevel jagerflyet fra dette selskapet.

Det er vel det som kalles å snakke med to tunger, slik indianerne kaller det når det gjelder den hvite mann.

Eller schizofreni, for å bruke et moderne uttrykk.

Vel bekomme.

DOJ

Samfunnsliv

Ekspedisjon
6150 ØRSTA

Abonnement i hele Norden
Kr. 500,- pr år
kr. 250,- pr halvår

Annonsepris kr. 4,- pr mm
I. side kr. 4,50 pr mm

Abonnement kan tegnes
ved poststedene eller
direkte i ekspedisjonen

Sats og trykk:
Møre-Nytt, Ørsta